

Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Dret

Grau en Relacions Laborals

TREBALL DE FI DE GRAU

**EL MERCAT DE TREBALL ESPANYOL I
LA GRAN RECESSIÓ:
Un estudi comparatiu**

Autora: Gemma Llauredò Domènech

Tutora: Isabel Busom Piquer

18 de maig del 2020

Curs 2019 - 2020

RESUM

Per tal d'introduir l'actual Treball de Final de Grau, cal indicar que està dirigit a estudiar l'evolució del mercat de treball Espanyol comparat amb la implicació del mateix en l'àmbit internacional, durant les tres etapes de la crisi econòmica del 2008 (període anterior a la crisi, l'esclat de la crisi, i la post-crisi). A més, d'exposar les conseqüències que la mateixa ha generat i que ha dia d'avui encara no s'han aconseguit recuperar, com l'alta desocupació.

En efecte, la crisi del 2008 ha ocasionat desestabilitzar el mercat laboral i marcar encara més les diferències entre països.

Així doncs, el treball exposa un anàlisi de diverses fonts d'experts, els quals indiquen el seu punt de vista i el seu estudi sobre el tema "*l'impacte de la Gran Recessió i la seva afectació*". Destacant, els forts desequilibris i processos que cada país ha hagut d'impartir per tal de millorar aquesta situació.

De la mateixa manera que tot el comentat i estudiat a continuació, esta reflectit amb dades estadístiques de fonts de referència.

PARAULES CLAU

Gran Recessió – mercat de treball – desocupació – ocupació – reforma laboral – economia.

ÍNDIX

RESUM.....	2
PARAULES CLAU	2
1. INTRODUCCIÓ	5
2. DADES LABORALS ESTADÍSTIQUES DEL MERCAT ESPANYOL DEL 2007 FINS L'ACTUALITAT.....	8
2.1 La població Espanyola.	8
2.2 Dades estadístiques sobre l'EPA a Espanya.	9
2.2.1 Població activa.....	9
2.2.2 Població inactiva.	12
2.3 Salari Espanyol.	13
2.3.1 Salari Mínim Interprofessional (SMI).	13
2.3.2 Salari mitjà.....	14
2.3.3 Salari real.	15
2.4 La Seguretat Social.....	16
2.5 Taxa de variació.....	18
3. TRES ANÀLISIS SOBRE EL MERCAT DE TREBALL	20
4. DIFERENCIES ENTRE PAÏSOS DEL NORD I SUD D'EUROPA.	22
4.1 Política laboral.	22
4.1.1 Població activa.....	23
4.1.2 Població inactiva.	26
4.1.3 Taxa de temporalitat.	28
4.2 Situació econòmica.	29
4.2.1 Risc de pobresa.	30
4.2.2 PIB.	32
4.2.3 Costos Laborals Unitaris	34
4.2.4 Deute Públic.	35
4.5 Resolució.....	36
5. LA GRAN RECESSIÓ.....	38
5.1 Mercat laboral Espanyol durant la Gran Recessió.	38
5.2 La Reforma Laboral Espanyola després de la crisi.....	41

6. CONCLUSIONS.....	46
7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	48
8. ANNEXOS.....	51
8.1 Glossari.....	51
8.2 José Ignacio Conde-Ruiz i Manu García.....	55
8.2.1 Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.....	56
8.3 La Comissió Europea	59
8.3.1 Labour Market and Wage Developments in Europe	59
8.4 Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF).....	61
8.4.1 Estudio programa Políticas Activas de Empleo	61
8.5 Origen de la Gran Recessió	63

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball tracta sobre l'afectació de crisi econòmica iniciada el 2007/2008 pel mercat laboral a escala mundial. La seva intensitat i complexitat va causar un xoc en la societat, a dia d'avui alguns economistes encara estan buscant vies per millorar aquesta situació.

S'ha de deixar clar, que un país no tindrà mai una bona economia si no aconsegueix un mercat laboral correcta i estable, el funcionament del mateix és un element clau per obtenir-lo. S'entén com a mercat de treball l'oferta i demanda, el finançament, els drets i les obligacions que tenen les empreses i els treballadors d'un país, els quals estan obligats a complir.

Per tant, es creu que per poder aconseguir un bon funcionament del mercat de treball s'ha d'aconseguir operar correctament tots els aspectes anteriors mitjançant la normativa laboral vigent en cada moment. Depenent de l'impacte i l'afectació que té millora o empitjora les circumstàncies.

L'objectiu principal d'aquest Treball de Fi de Grau, és poder aclarir i estudiar les preguntes que inicialment van sorgir. De manera que s'analitza l'impacte que ha causat la crisi econòmica coneguda a nivell mundial com la Gran Recessió, així com examinar la situació en la que es trobava Espanya durant aquells anys i les eines o mecanismes implementats per intentar sortir-ne. És a dir, s'intenta estudiar l'evolució de la situació de crisi viscuda en les diferents etapes.

La tècnica o estratègia implementada, és un estudi explicatiu i valoratiu bastat fonamentalment en l'obtenció d'un seguit d'informació real d'aquest tema, per tal de poder establir unes conclusions adequades. En tot moment, s'ha procurat realitzar un procés d'estudi progressiu, en quan a la informació, és a dir, s'ha intentat anar d'aquells aspectes més generals a aquells més concrets.

Per tant, aquest treball es centra en l'estudi del mercat laboral Espanyol segons l'impacte que va tenir la crisi en ell, comparat amb la situació viscuda en altres països Europeus. Intenta tractar diversos temes, desenvolupant els diferents antecedents, canvis i reformes laborals que s'han anat produint al llarg d'aquest període.

En primer lloc, al parlar de mercat laboral cal fer un breu incís sobre la seva determinació, considerant que és “aquell on conflueix l'oferta i la demanda de treball. L'oferta de treball esta formada pel conjunt de treballadors que estan disposats a treballar i la demanda de treball pel conjunt d'empreses o ocupadors que contracten

treballadors”¹. De manera que tal i com argumenten els experts en varies ocasions de les lectures, abans de la crisi, es produeix un excés d’oferta i amb l’esclat i els anys post-crisi es produeix un excés de demanda.

Seguidament, com a breu introducció, podem afirmar que la crisi econòmica Espanyola presenta factors externs així com factors interns. Degut a l’origen internacional que va tenir la gran recessió.

Així doncs, la crisi es va veure iniciada pel fort endeutament i necessitat financera que tenia la gent. La qual, estava vinculada amb l’activitat Immobiliària i amb el crèdit hipotecari. Provocant la caiguda d’aquesta activitat i la restricció del crèdit, donant lloc a una de les pitjors crisis mundials.

Per altra banda, els forts desequilibris econòmics que tenia acumulats Espanya, és a dir els deutes que venia arrastrant d’anys enrere, perjudicaven fortament la seva competitivitat, establien rigidesa en el mercat, entre altres coses.

Aquest fet, provocava que l’economia del país depengués del consum propi, és a dir, que no es produïssin exportacions sinó la pròpia compra-venda entre espanyols. De manera que amb l’arribada de la Gran Recessió, la majoria d’aquests desequilibris van anar augmentant en comparació d’altres països Europeus. És per això, que tal i com diuen els experts en les lectures llegides, avui en dia Espanya encara no ha aconseguit sortir totalment de la crisi.

De fet, els mateixos argumenten que algun dels desequilibris macroeconòmics més destacats durant el període de la crisi és la forta desocupació, les grans desigualtats de les condicions contractuals i l’ús incorrecta d’aspectes laborals i financers. Aquests aspectes són uns dels que més preocupa a tots els Estats, pel simple fet de que la inactivitat laboral provoca fomentar l’atur, que és un dels principals obstacles de l’economia.

A més, podem introduir que l’entrada d’Espanya a la utilització del euro és un dels forts impulsors de la gran l’acumulació de desequilibris al país. Sobretot el no saber realitzar un ús adequat d’aquesta moneda.

Així doncs, tal i com s’ha dit en un inici i com indiquen les lectures, cada país, necessita establir una bona situació del propi mercat laboral i per aconseguir-ho requereix implementar un bon ús de la regulació normativa, a fi de no produir una situació

¹ Economipedia (2020). Mercado laboral. Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/mercado-laboral.html>.

d'inestabilitat i desgrat social. Tot i així, no sempre s'aconsegueix portar a terme una legislació favorable pel país.

De la mateixa manera que la implementació de solucions o conclusions, no funciona igual per totes les regions, sinó que depèn molt dels aspectes o característiques destacades de cada lloc. El que funciona en un pot no funcionar en l'altre i viceversa, és per això que cada zona ha de decidir i implementar les seves pròpies idees, pensant amb el propi bé.

En conclusió, és necessari que un país fomenti l'ocupació i disminueixi l'atur per tal de millorar la pròpia situació economia i financera, així com la situació del mercat laboral.

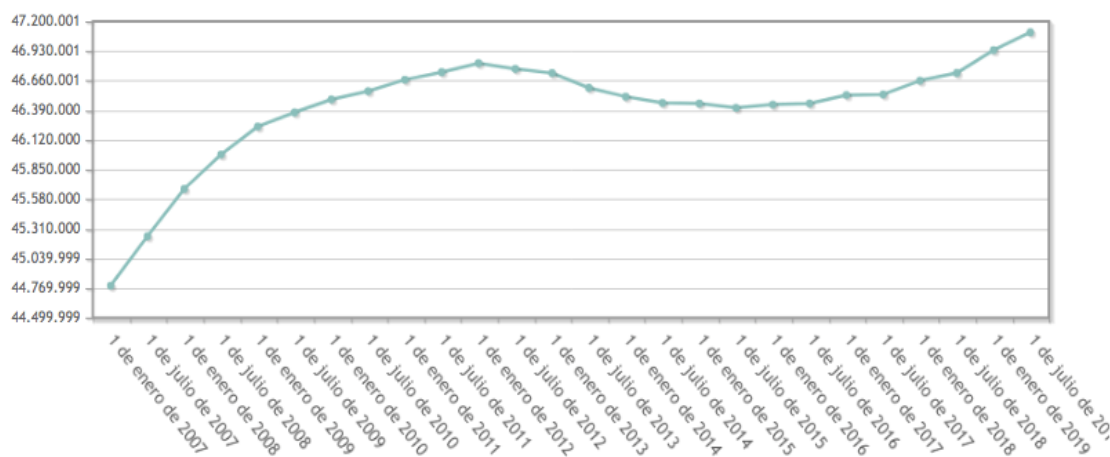
2. DADES LABORALS ESTADÍSTIQUES DEL MERCAT ESPANYOL DEL 2007 FINS L'ACTUALITAT.

En aquest punt, s'analitzen diferents aspectes importants de la població espanyola durant les diverses etapes de la Gran Recessió, és a dir, entre el 2007-2019. Per fer-ho s'utilitzen gràfics dels temes tractats. Els habitants, l'enquesta de la població activa (EPA), els salaris, les altes i les baixes de la Seguretat Social i la taxa de variació i productivitat.

2.1 La població Espanyola.

Aquí podem veure com el gràfic 1, representa el nombre d'habitants per semestre que ha tingut Espanya del 2007 al 2019, així doncs, representa la població espanyola, tant els de nacionalitat pròpia com els estrangers que han emigrat al llarg del temps.

Figura 1: Nombre d'habitants d'Espanya.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquest és un gràfic amb línies, on el seu eix vertical exposa la xifra de la població, la qual avarca de 44.500.000 a 47.500.00 habitants. Mentre que l'eix horitzontal indica els semestres.

Per tant, si s'observa el gràfic es pot percebre com la població espanyola ha crescut del 2007 al 2019 en 2.315.737 habitants. Tot i així, el 2013 ens trobem en un període de decreixement fins el 2016, o s'obté aproximadament uns 46.440.099 habitants.

Aquesta disminució podria provenir de la baixa natalitat que ha patit el país, ja que actualment, els joves no es plantegen una vida familiar amb nens fins que no es troben amb una certa estabilitat dins el mercat laboral i en l'economia.

Ara bé, si ens fixem en aquesta taula, els anys amb menys població són els anys post crisi 2013-2016 on la gent es trobava al pic de la precarietat i per tant es trobaven amb una certa inestabilitat econòmica. A dia d'avui aquesta situació segueix present però poc

a poc va disminuint, ja que s'ha aconseguit remuntar la població fins a 47.100.396 habitants. Tot i que no s'ha recuperat la quantitat de l'últim pic més elevat, estem apunt de fer-ho.

Per altre banda, la baixa d'habitants també pot ser deguda a l'abandonament del país per tal d'obtenir o aconseguir una feina més qualificada o amb més oportunitats.

Per tant, es pot concloure dient que anteriorment a la crisi, Espanya era un país amb fortes oportunitats laborals, fet que provocava una estabilitat econòmica i laboral. A més, això causava augmentar el nucli de la població, ja fos per la taxa de natalitat o per la gran quantitat d'estrangers que emigraven al país en busca d'aquestes oportunitats que ara nosaltres anem a buscar.

2.2 Dades estadístiques sobre l'EPA a Espanya.

La Enquesta de la Població Activa (EPA) es “una investigació continua i de periodicitat trimestral dirigida a les famílies que venen realitzant-se des de 1964. La seva principal finalitat és obtenir dades de la població relacionades amb el mercat de treball (actius “ocupats i parats” inactius)”².

Realitza aquest estudi utilitzant una mostra de 200.000 persones cada trimestre. Aquestes enquestes es realitzen de la següent manera; la primera de forma personal per entrevistadors de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i les restants es poden realitzar via telefònica o personalment, com es prefereixi.

Així doncs, aquesta és l'enquesta trimestral de 2007 a 2019 de la població activa, ocupada, inactiva i parada d'Espanya.

2.2.1 Població activa.

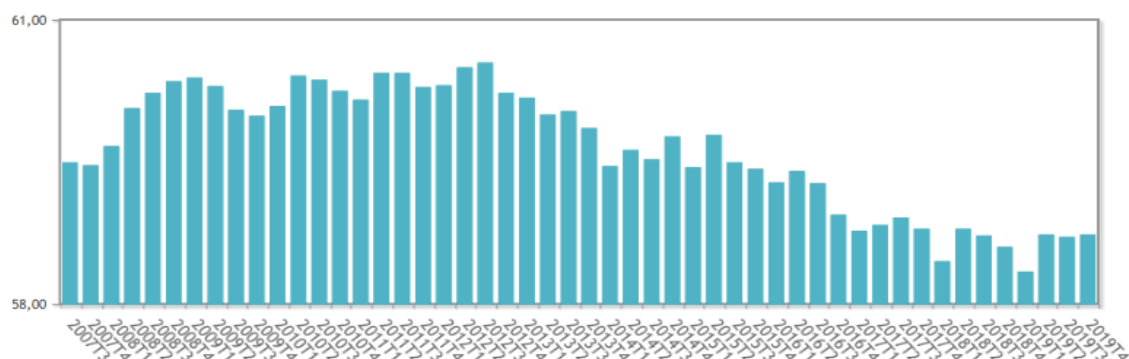
Així doncs, la població activa està formada per persones que tenen l'edat mínima per accedir al mercat laboral. En ella es divideixen dos grans grups:

- La població activa ocupada, aquella que realitza una activitat econòmica a canvi d'una remuneració.
- La població activa parada, aquella que està buscant feina, ja sigui perquè és la primera vegada que en busca, ha deixat de treballar anteriorment o perquè es trobava en una situació de desocupació.

² Institut Nacional d'Estadística (INE). Enquesta de població activa (EPA). Recuperat de https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=ultiDatos&idp=1254735976595.

El gràfic de la figura 2 ens mostra l'evolució trimestral que ha viscut la població activa espanyola del 2007 fins l'actualitat, 2019.

Figura 2: Taxa d'activitat Espanyola.

Font: Enquesta de Població Activa (EPA). Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aclarir que la taxa d'activitat es representa mitjançant un percentatge, el qual es calcula dividint el nombre de persones d'un país que treballen (ocupades) o busquen feina (parades) partit per la població major de 16 anys i menor de 65.

Aquest és un gràfic de barres, en el qual l'eix vertical representa el percentatge de la taxa d'activitat del país, exposat entre un 58 i un 61%. I l'eix horitzontal expressa els anys tractats de manera trimestral.

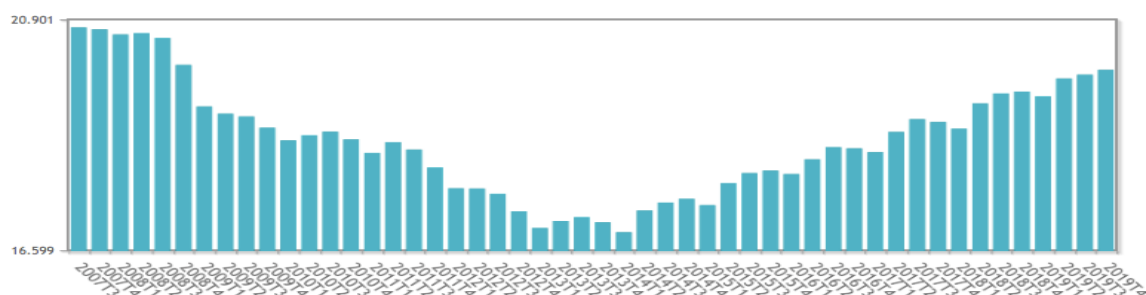
Per tant, si mirem el gràfic podem veure que fins els anys posteriors a la crisi, és a dir, 2013 en endavant la taxa d'activitat és bastant elevada, ja que es troba per sobre del 59%. Una vegada passem el 2013, la taxa d'activitat comença a baixar i cada vegada és més baixa arribant el 2019 amb un 58,3% d'activitat. Sí que és veritat que hi ha èpoques on semblava que augmentes aquesta taxa però mai s'ha acabat de recuperar del tot.

Podríem dir, que aquest decreixement ha estat ocasionat per diverses situacions: persones que es trobaven buscant feina o que han estat acomiadades del seu lloc de treball, persones que han desistit per trobar-se a l'atur buscant feina durant un llarg temps i al no tenir èxit han perdut l'esperança, persones que han decidit emigrar a altres països en busca de noves oportunitats. Per tant, la taxa d'activitat espanyola cada vegada és més baixa, si no es canvia el funcionament laboral general serà molt difícil poder recuperar el seu % habitual.

2.2.1.1 Població activa ocupada.

El gràfic 3 ens mostra l'evolució que ha viscut Espanya de la població activa ocupada des del 2007 fins l'actualitat, 2019. Així doncs, aquí es relaciona el nombre de persones ocupades respecte al conjunt de la població activa.

Figura 3: Població Espanyola Ocupada.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquest és un gràfic de barres, en el qual l'eix vertical representa el nombre de persones en milers de la població ocupada del país, exposant entre 16.599 i 20.901 persones. I l'eix horitzontal expressa els anys tractats de manera trimestral.

Si ens posem analitzar la població activa ocupada del país, a primer cop de vista s'observa una piràmide invertida entre el 2007 i 2019, és a dir, del 2007 al 2013 es produeix un decreixement en l'ocupació. En canvi del 2014 al 2019 es produeix un creixement constant d'aquesta mostra.

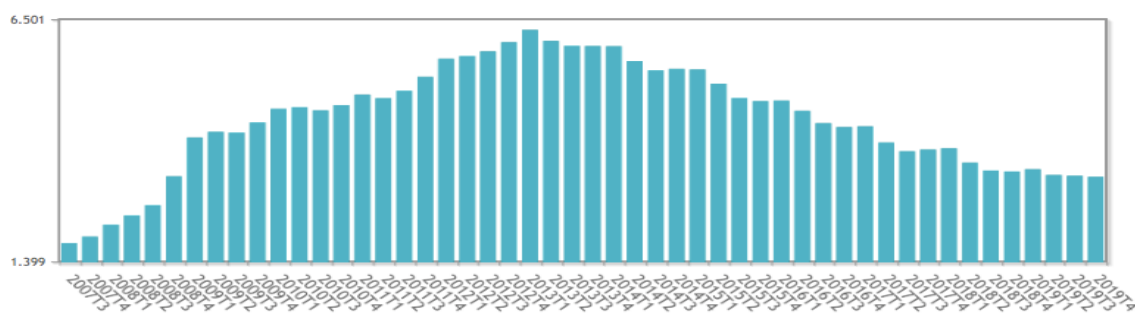
Una de les causes de la decaiguda de la població activa ocupada és la crisi generada el 2008 al nostre país. La qual va destruint un gran nombre de llocs de treball, disminuint la població ocupada de 20.753,4 a 16.950,6 persones.

En conclusió des de l'entrada de la crisi la taxa d'ocupació de la crisi ha estat molt pronunciada però actualment s'està recuperant la situació d'estabilitat obtinguda anteriorment, tot i així, encara falta per trobar-nos completament en una època d'esplendor econòmica i per tant de forta ocupació.

2.2.1.2 Població activa parada.

El gràfic 4 en mostra l'evolució que ha viscut Espanya de la població activa parada des del 2007 fins l'actualitat, 2019. Així doncs, aquí es relaciona el nombre de persones parades respecte al conjunt de la població activa.

Figura 4: Població Espanyola Parada.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquesta representació gràfica mostra la contrapart del gràfic 3 de la població ocupada. Està representat amb barres, en l'eix vertical surten representades el nombre de persones en milers de la població parada del país, exposant entre 1.399 i 6.501 milers de persones. I l'eix horitzontal s'expressa els anys tractats de manera trimestral.

En ell, si veu representat una piràmide de la població parada. S'observa com l'any 2013 el nombre d'aturats es localitza al iceberg de la piràmide amb un total de 6.278,2 persones, el mateix any que s'obté menys quantitat d'ocupació.

A mesura que van passant els anys el nombre d'aturats disminueix, tot i no ser suficient per recuperar l'anterior situació, es percep com a poc a poc el país va sortint de la crisi i va aconseguint una mínima estabilitat econòmica.

Aquesta circumstància ha augmentat arrel de la crisi, ja què moltes empreses es van veure afectades per ella i van tenir que tancar o disminuir el nombre de treballadors.

Això va provocar disminuir el nombre de persones ocupades i augmentar el nombre de persones aturades.

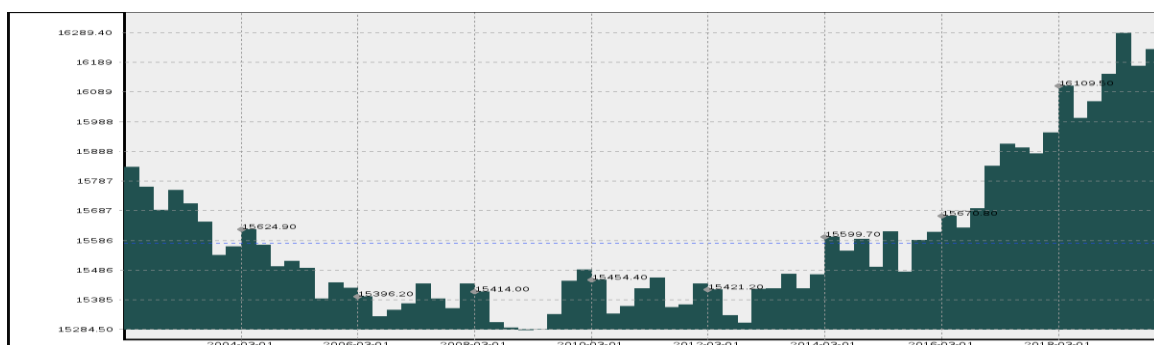
S'ha de deixar clar, que per molt bo que sigui el mercat laboral d'un país l'atur mai serà zero. Tot i així, és necessari que sigui el més baix possible, ja que les persones en desocupació són una carga per l'estat i el país en general.

2.2.2 Població inactiva.

S'entén com a població inactiva aquella totalment desvinculada del món laboral. Així doncs, diem que és aquella que no exerceix cap tipus d'activitat econòmica remunerada, ja sigui perquè no pot o perquè no vol fer-ho. De manera que relaciona el nombre de persones inactives amb el total de la població.

El gràfic 5, representa la transformació que ha viscut Espanya de la població inactiva des del 2004 fins l'actualitat, 2018.

Figura 5: Població Espanyola Inactiva.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquest és un gràfic de barres, en el qual l'eix vertical representa el nombre de persones en milers de la població inactiva del país, exposant entre 15.284,50 i 16.289,40 persones. I l'eix horitzontal expressa els anys analitzats.

Si ens posem a descriure el gràfic podríem dir que la població inactiva d'Espanya viu en un constant canvi. De fet, s'observa com hi han pujades i baixades freqüents.

Si hem de destacar un moment en concret, és en l'esclat de la Gran Recessió perquè és quan menys població inactiva hi ha, es localitzen menys de 15.200 inactius en tot el país. Degut a la gran quantitat de lloc de treball que s'oferien anteriorment a la crisi i que es van seguir donant els primers anys de la mateixa.

Tot i així, les coses no tarden massa en anar malament. Els anys enquadrats en la post-crisi, és a dir, a partir del 2010, i comença haver un creixement constant de la població inactiva, arribant a l'actualitat amb més de 16.300 habitants inactius.

Aquesta circumstància es generada principalment, per la periòdica dificultat que ha tingut gran part d'aquest col·lectiu durant els últims anys en trobar feina, i això els hi ha provocat un desànim constant.

2.3 Salari Espanyol.

El salari o remuneració també és anomenat sou, “és considerat la suma de diner que rep de forma periòdica un treballador del empresari pel temps treballat o tasca realitzada”³. Aquesta paga pot ser mensual, setmanal o diària, depenen dels termes en que s'hagi pactat.

Com informació extra, podem establir que Espanya és un dels països Europeus on els seus treballadors tenen un salari més baix, ja sigui per les condicions o circumstàncies establertes.

2.3.1 Salari Mínim Interprofessional (SMI).

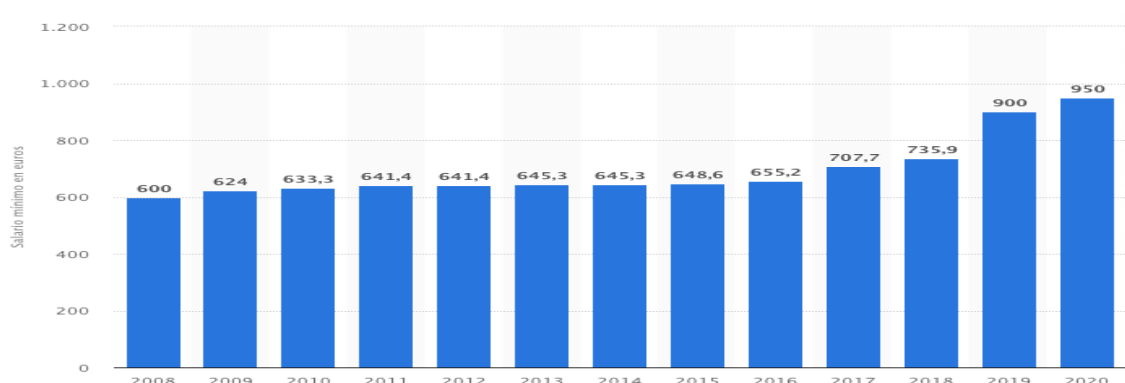
El Salari Mínim Interprofessional, “és la quantitat més baixa de diners bruts que pot arribar a cobrar algú, i està fixada per la llei. Està dividida en 12 o 14 pagues depenen del país en el que et trobis”⁴.

El gràfic 6, representa l'evolució que ha viscut Espanya respecte el seu salari mínim interprofessional des del 2008 fins l'actualitat, 2020.

³ Debitoor. Glosario de contabilidad. Salario. Recuperat de <https://debitoor.es/glosario/definicion-salario>.

⁴ Expansión/ Datosmacro.com (2020). SMI de España. Recuperat de <https://datosmacro.expansion.com/smi/espana>.

Figura 6: Salari Mínim Interprofessional Espanyol.

Font: Statista.

En primer lloc, aquest és un gràfic de barres. En l'eix vertical s'exposen els anys analitzats respecte el seu Salari Mínim Interprofessional. I l'eix horitzontal, representa la quantitat mínima d'ingressos per any, és a dir, expressa el SMI de cada any.

Així doncs, ens mostra el transcurs que ha viscut el Salari Mínim Interprofessional Espanyol en els diferents períodes de la Gran Resecció. Es pot observa com es passa d'uns 600€ mensuals el 2008 a uns 950€ al mes el 2020.

L'evolució que ha tingut és en tot moment creixen, però sempre en petites quantitats. Els primer anys es veu un petit augment d'entre 20 i 10€ de salari. Els anys de la post-crisi, 2011-2015, el creixement és encara més petit, no passant els 5€ salarials en cap moment.

Per altre banda, el 2017, és la primera vegada que es produeix un canvi més considerat, arribant augmentar la quantitat del salari aproximadament uns 50€. Ara bé, l'augment més brusc s'aprecia entre l'any 2018 i 2019, passant d'uns 735€ a uns 900€, és a dir, es produeix un creixement de més de 150€ mensuals. I actualment, el SMI està en 950€.

Podríem considerar, que el SMI creix en proporció a l'estabilitat econòmica del mercat laboral, entenen així que els anys de l'esclat de la crisi i els posteriors, aquesta quantitat és pràcticament sempre la mateixa.

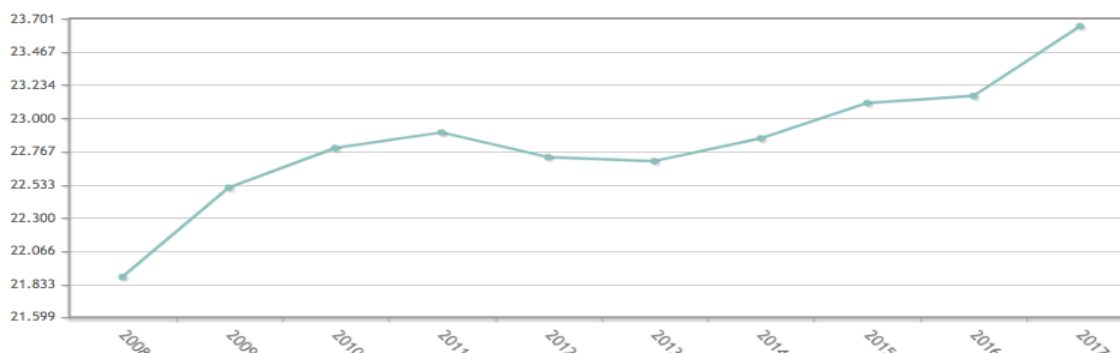
2.3.2 Salari mitjà

El salari mitjà “és la quantia retributiva mitjana que rep a l'any un treballador, segons el país en el que es troba i la jornada legal de treball que té. Es calcula dividint, la suma de tots els salaris entre el nombre d'assalariats del país o regió.”⁵

⁵ Economipedia (2020). Salari mitjà. Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/salario-medio.html>.

El gràfic 7, representa l'evolució que ha viscut Espanya respecte el salari brut mitjà anual des del 2008 fins el 2017.

Figura 7: Salari brut mitjà anual d'Espanya.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquest és un gràfic amb línies, on l'eix vertical exposa la quantitat d'euros, en aquest cas fent referència als salaris, l'escala va de 21.599 a 23.601€. En canvi, l'eix horitzontal, mostra els anys analitzats.

En segon lloc, es pot observar com en general el salari mitjà brut espanyol ha obtingut una corba creixent. De manera que del 2008, amb 21.883,42€ al 2011, amb 22.899,35€ aquest salari va creixia 1.015,93€. Es cert que després d'aquest gran creixement, es van produir un parell d'anys amb estancament, inclús es va arribar a disminuir la mitjana anual uns 200€ aproximadament. Més tard, el 2014 s'aconsegueix recuperar la quantitat anterior i fins el 2017 aquest creixement era cada vegada major, fins arribar a una quantitat de 23.646,5€ anuals.

Per tant, es pot veure que durant aquets anys el salari mitjà brut espanyol ha augmentat aproximadament 1.763,08€. Podríem dir, que aquest augment pot ser produït per la disminució de personal amb treball temporal o la reducció de personal. Aquest fet, produeix que la resta de treballadors hagin d'efectuar més feina de l'habitual, i com a bonificació l'empresa els augmenti el sou. Tot i així, també es pot produir per algun altre motiu.

2.3.3 Salari real.

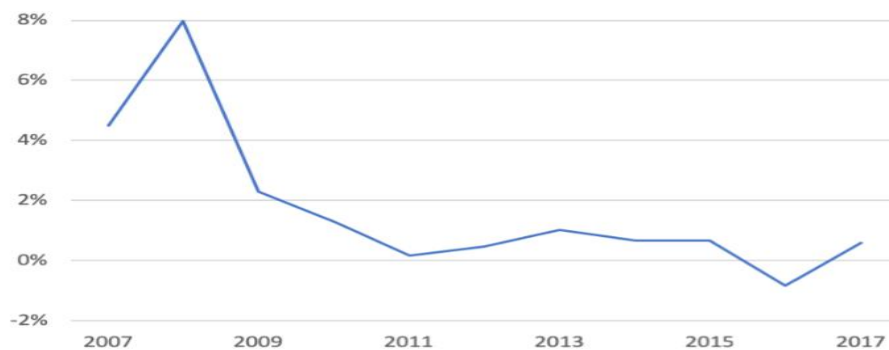
El salari real és la relació entre el salari nominal i el cost de la vida. Així doncs, podem dir que “quan calculem el salari real, tenim en compte la inflació respecte del que s'arriba a cobrar (com a treballador), reflectint en tot moment el poder adquisitiu que s'obtindrà.”⁶

⁶ Economipedia (2020). Salari real. Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/salario-real.html>.

El càlcul efectuat és; el nou preu fixat per les noves quantitats productives dividit els preus anteriors per les quantitats productives anteriors.

El gràfic 8, representa l'evolució que ha viscut Espanya respecte el seu salari real des del 2007 fins el 2017.

Figura 8: Evolució dels salaris reals a Espanya.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

En primer lloc, aquest és un gràfic amb línies, on l'eix vertical expressa els salaris reals d'Espanya, representats entre un -2% a un 8%. I l'eix horitzontal, exposa els anys tractats per realitzar aquesta evolució gràfica.

En segon lloc, es pot observar que l'any 2007 es contempla un any de creixença del salari real Espanyol i que l'any posterior, amb l'esclat de la crisi aquest creixement decau en picat passant d'un 8% de creixement a un 2% aproximadament.

Els anys següents, aquest decreixement continua, i no és fins l'any 2012-2013 que s'aconsegueix estabilitzar les quantitats. Ara bé, l'any 2016 es produeix una decaiguda, la qual es recupera l'any següent.

Tal i com s'ha dit anteriorment, podem tornar atribuir que la crisi, ha generat aquesta disminució del salari real degut al baix finançament econòmic que invertia el país en el mercat laboral durant aquells anys.

2.4 La Seguretat Social

La Seguretat Social, és un sistema públic que proporciona el propi Estat.

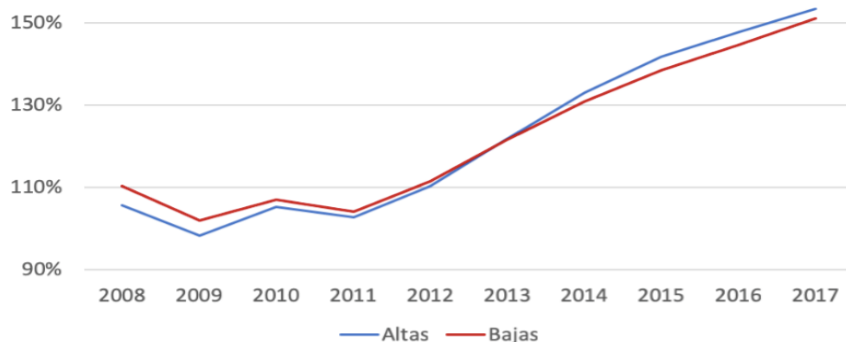
“Té com objectiu assegurar a la població una sèrie de prestacions mínimes, les quals protegeixen en cas de necessitat, com pot ser una malaltia, davant la situació d'atur o davant la jubilació.”⁷

⁷ Seguridad Social (2018). Qué es realmente de la seguridad social?. Recuperat de <https://revista.seg-social.es/2018/01/18/que-es-realmente-la-seguridad-social/>.

Els fons necessaris per finançar aquestes prestacions s'obtenen de les cotitzacions socials, que venen a ser les aportacions realitzades pels treballadors i les empreses.

El gràfic 9, representa l'evolució que ha viscut Espanya respecte les altes i baixes a la Seguretat Social des del 2008 fins el 2017.

Figura 9: Evolució de les altes i baixes a la Seguretat Social amb percentatge dels afiliats mitjans anuals a Espanya.

Font: Seguretat Social.

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

En primer lloc, aquest és un gràfic amb línies, on l'eix vertical representa el percentatge de la mitjana d'afiliats a Espanya, d'entre un 90% a un 150%. L'eix horitzontal, exposa els anys tractats per realitzar aquesta evolució gràfica. I les variables utilitzades per representar el gràfic són les altes, expressades amb una línia blava i les baixes, representades amb una línia vermella.

En segon lloc, es pot observar que tant la línia d'altes com de baixes d'Espanya sempre està bastant igualitària. L'any 2008, amb crisi hi ha una quantitat de baixes superiors a les altes. Degut a que en aquell moment tots aquells que tenien condicions de temporalitat van acabar acomiadats. Més endavant, en el període post-crisi, 2013, un any més tard de la implementació de la nova reforma laboral, s'incorpora la disminució de la utilització dels contractes temporals i justament és quan s'aconsegueix una paritat d'altes i baixes.

A partir del 2014, s'intercanvien les línies i passa haver més altes que baixes, producte de la recuperació del mercat laboral.

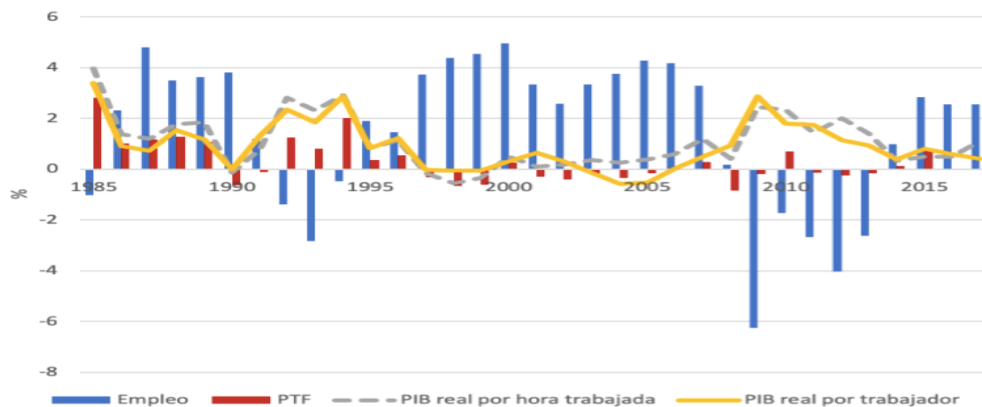
Per altre banda, cal dir que Espanya té una línia creixen en quan a treballadors afiliats amb altes i baixes, passant d'un 110% el 2008 a un 150% aproximadament el 2017.

2.5 Taxa de variació.

La taxa de variació “és un número que representa l'augment o la disminució que experimenta una funció depenent de com evoluciona la variable independent.”⁸

El gràfic 10, representa l'evolució que ha viscut Espanya respecte la taxa de variació d'ocupació i productivitat des del 1985 fins el 2017.

Figura 10: Taxa de variació d'ocupació i productivitat.

Font: Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE).

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

En primer lloc, variables que es tracten en aquest cas són les següents:

- La productivitat, és una mesura econòmica que calcula quants bens i serveis s'han produït per cada factor utilitzat durant un període determinat.
- El PIB real, és la producció de béns i serveis finals produïts en un país, en aquest cas Espanya, amb preus constants. En aquest cas, s'utilitza calculant el PIB real per hora treballada com per treballador.

En segon lloc, aquest gràfic està representat amb línies i amb barres. En el seu eix vertical, s'exposa el percentatge de la taxa de variació, entre un -8 i un 6%. Mentre que l'horitzontal expressa els anys en què s'han produït aquestes variacions

Finalment, si ens posem a analitzar la situació s'observa com els anys de menys productivitat són també les èpoques en que s'obté un PIB real més alt, tant per hora treballada com per treballador.

Si aquest gràfic s'estudia més detalladament, es pot veure com els anys anteriors a la crisi, del 2000 al 2007 s'obté una productivitat elevada, arribant a obtenir en alguns casos una quantitat superior al 4% mentre que el PIB real es troba localitzat entre un -1 i un 1%. Aquesta situació canvia una vegada esclata la Gran Recessió i es produeixen els anys de post-crisi, del 2008 al 2014, on s'arriba a produir una productivitat superior al

⁸ Tasa de variación. Recuperat de <http://www5.uva.es/estadmed/datos/series/series5.htm>.

-6%, un dels pic negatius més elevats. De manera que el seu PIB real augmenta fins una quantitat superior al 2%. Per últim, en els últims anys, s'ha intentat recuperar mínimament la situació anterior, ja que ha augmentant la productivitat amb un percentatge positiu i ha disminuït el PIB real per hora treballada i per treballador.

Per tant, si ens fixem detalladament, en èpoques de crisi el PIB real augmenta i la productivitat disminueix. Aquest fet, podria anar acompanyat de l'augment de persones parades, és a dir, hi ha menys persones que treballen però les que ho fan necessiten realitzar uns mínims existencials per l'empresa, fet pel qual produeix un creixement de la producció dels béns i serveis (PIB real) per treballador i per hora treballada, però al mateix temps com hi ha menys gent generant aquest productes i també menys consumidors la productivitat global disminueix.

3. TRES ANÀLISIS SOBRE EL MERCAT DE TREBALL

Principalment, cal indicar que els tres articles/estudis basen el seu contingut en algun període de la crisi (abans, durant o posteriorment).

Així doncs, l'article "*los Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión*" és centrat en l'evolució del panorama Espanyol; abans, durant i després de la crisi. Tanmateix, un dels eixos centrals d'aquesta lectura és la dualitat laboral en quan als contractes indefinits i temporals. A més, es mostra la baixa productivitat que té el mercat de treball degut a la falta d'eficiència econòmica.

Per altre banda, aquest text compara l'impacte de la crisi entre països, però també introdueix com s'ha portat a terme la gran resecció entre els diferents sectors nacionals. Produint una comparativa amb les crisis Espanyoles anteriors.

Finalment, els economistes J. Ignacio Conde-Ruiz i Manu García opinen sobre quines vindrien a ser les mesures adequades per obtenir el trencament de la dualitat i les males condicions laborals del país.

L'informe del "*Labour Market and Wage Developments in Europe*", plasma la situació en la que es troba el mercat de treball i l'evolució del salari dins d'Europa, contraposant les diferències i similituds sorgides de la situació entre els diversos països. Aquest estudi, estableix una sèrie d'indicadors que impedeixen la recuperació de la situació anterior. Entre ells, un dels indicadors més destacats és la formació, ja que actualment, hi ha molta mà d'obra poc qualificada per la rigidesa de mercat establert i això és degut a les situacions de prosperitat anteriors a la crisi, aquest indicador s'ha vist realment reflectit en el mercat espanyol juntament amb la bombolla Immobiliària.

La comissió europea, indica que per tal de sortir del procés estancat d'aquesta crisi una de les solucions més eficaces és implementar salaris a l'alça. Per aquest fet, es van realitzar reformes laborals adaptades segons cada estat membre, ja que segons la zona geografia europea en que et trobes, l'impacte i les mesures que s'implementen són diferents.

En el cas Espanyol, l'estudi indica les circumstàncies en què es trobava Espanya abans de la crisi i com es troba actualment. Indicant que és un dels països que més li està costant sortir-ne.

Per últim, "*el Estudio programa Políticas Activas de Empleo*" estableix les característiques que comparteixen diversos països Europeus sobre les polítiques actives d'ocupació efectives, per tal de poder agafar la millor idea de cadascun d'elles i arribar a implementar a Espanya les seves accions. Així doncs, AIREF el que fa en aquest estudi

és un anàlisi general d'Espanya per tal d'aconseguir els punts forts i dèbils que necessiten tenir els eixos de les polítiques actives d'ocupació per tal de ser eficaces.

Per tant, podem dir que els tres estudis comparteixen el focus d'informació, el qual vindria a ser l'impacte, els problemes i les condicions en les que s'ha quedat Espanya des de l'esclat de la crisi. Juntament amb la contraposició informativa de la situació en la que es trobava Europa en aquell moment.

La finalitat d'aquestes lectures és exposar i donar entendre com s'ha arribat aquest punt i quins són els mecanismes de sortida. En tot moment, s'expressa la dificultat que s'està tenint en recuperar el nivell que es tenia anteriorment, ja sigui en l'economia com en el mercat laboral. Indicant que un dels principals motius d'aquesta dificultat, és la falta de formació contínua que necessita el personal a l'hora de ser contractat. Tot i així, estableix diverses comparatives on s'observa que cada país porta a terme la seva sortida de la crisi de manera diferent, segons els ideals o forma d'actuar. Un dels forts elements comparatius utilitzats és el PIB, ja que serveix de referència per poder observar la situació econòmica de cada país.

Finalment, cal indicar que Espanya va realitzar la reforma laboral 2012 amb l'objectiu de millorar l'economia laboral, però no va obtenir el resultat esperat.

4. DIFERENCIAS ENTRE PAÏSOS DEL NORD I SUD D'EUROPA.

Actualment, la Unió Europea està formada per 27 països membres, dels quals 19 estan inclosos dins de l'Eurozona, entre ells el nostre, Espanya.

Encara que tots formin part d'un col·lectiu comú, segons la zona en la que es troben, presenten actuacions, polítiques, mancances i mercats diferents produïts per diversos motius i causes.

Amb l'impacte de la crisi, els mètodes o les decisions preses per dur a terme situacions complexes han sigut molt diverses. Aquestes actuacions diferenciadores han estat més significatives segons a la zona en la que et trobaves, sobretot s'observa entre països del nord i sud d'Europa on la seva política global és completament diferent.

4.1 Política laboral.

La política laboral és un tema general, que inclou les lleis i les normes vigents de cada país en l'àmbit laboral. Aquestes, estan influenciades per les accions sindicals i empresarials.

Segons l'economista i analista Alvaro Medina en el seu estudi acadèmic "*Estados Unidos y Europa: Dos formas de entender la crisis*", indica que les anomenades polítiques monetàries, són una espècie de direcció econòmica que utilitza la quantitat de diners com a variable de control per tal de mantenir i assegurar l'estabilitat econòmica d'un lloc. Així doncs, pel que fa a les polítiques monetàries mundials, quan esclata la crisi de 2008 si troben dos de les més importants. Aquelles realitzades per l'àrea Europea i aquelles realitzades pels Estats Units, "no eren tan oposades, l'únic que cadascuna buscava o tenia objectius diferents degut a la varietat de conceptes que tenien que tractar en aquell moment"⁹.

EEUU donava i don especial importància a la ocupació. Sempre ha tingut una de les menors taxes d'atur mundial. El mètode empleat per tal d'aconseguir-ho va ser ampliar la seva base monetària amb mètodes expansius. Per altre banda, l'objectiu d'Europa era controlar el seu dèficit, per la gran quantitat de deutes que tenia la seva economia. Així doncs, es va establir com a principal mesura controlar les despeses mitjançant un ajustament fiscal.

Finalment, s'ha de comentar que aquesta política té múltiples interpretacions, tot depèn de les mesures desenvolupades en cada moment segons el problema que sorgeix.

⁹ Álvaro Medina(2016). Estados Unidos y Europa: dos formas de entender la crisis. Recuperat de <https://polikracia.com/estados-unidos-y-europa-dos-formas-de-entender-la-crisis/>.

De manera que en aquest punt, s'estudiaran els diversos nivells de població activa i inactiva segons el país, a més de l'evolució que ha tingut amb la crisi.

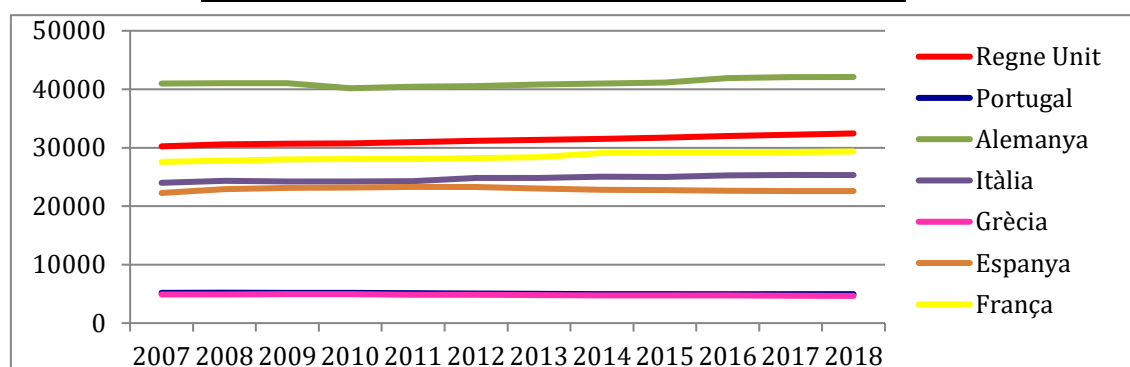
4.1.1 Població activa.

Tal i com s'ha indicat anteriorment, la població activa està formada per persones que tenen l'edat mínima per accedir al mercat laboral. En ella es divideixen dos grans grups:

- La població activa ocupada, aquella que realitza una activitat econòmica a canvi d'una remuneració.
- La població activa parada, aquella que està buscant feina, ja sigui perquè és la primera vegada que en busca, ha deixat de treballar anteriorment o perquè es trobava en una situació de desocupació.

El gràfic de la figura 11 ens mostra l'evolució anual que han viscut la població activa d'alguns països europeus, des del 2007 fins el 2018.

Taula 11: Població activa d'alguns països europeus.

Font: Eurostat.

Aquest gràfic està representat amb línies, on les seves variables són alguns països europeus, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical mostra el nombre de persones actives (ocupades i aturades) d'entre 15 i 64 anys en milers, l'escala utilitzada va de 0 a 50.000 persones. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que surt representada l'evolució d'aquesta part de la població.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el vermell representa Regne Unit, el blau Portugal, el verd Alemanya, el lila Itàlia, el rosa Grècia, el taronja Espanya i el groc França.

Per tant, si mirem el gràfic podem veure que les línies de cada país són bastant progressives i estables. Es pot observar, com el país més destacat és Alemanya, el qual té una població activa en tot moment per sobre de 40.000 habitants. Per altre banda, a

l'altre costat de la gràfica es pot observar Grècia i Portugal, els quals tenen en tot moment una població activa de probablement 5 milions d'habitants.

Pel que Espanya representa, es troba el tercer amb la població activa més baixa dins d'aquesta gràfica, ja que té entre uns 20000 i uns 25000 habitants actius, seguit per Itàlia.

Tot i ser considerats uns dels països més afectats durant la crisi, el nombre de persones actives sempre va estar bastant per sobre d'altres països amb dificultats com Grècia i Portugal.

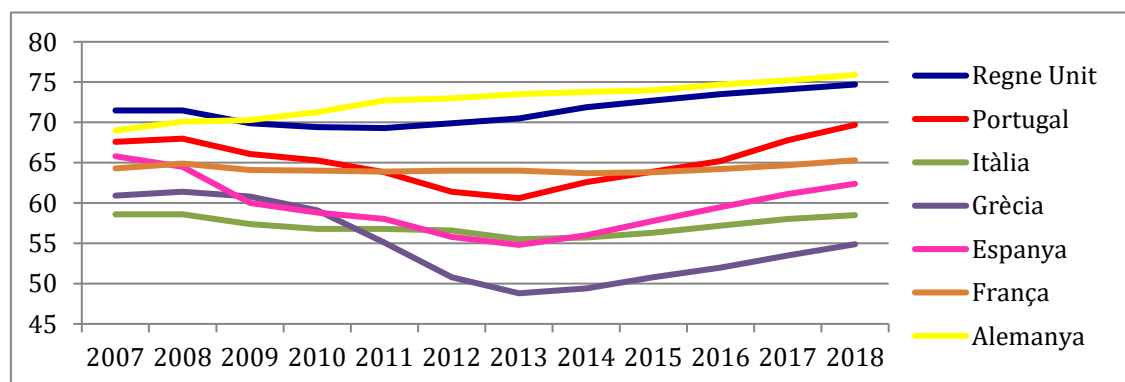
Podríem dir, que aquestes diferències són ocasionades principalment per la densitat de població que té cada país, la manera d'implementar la sortida econòmica de la crisi, i els impactes ocasionats anteriorment que tenia cadascun d'ells.

Tot i així, podem observar com durant els anys post crisi, pràcticament tots els països tenen una petita baixada de la població activa. Segurament, degut a persones que es trobaven buscant feina o que han estat acomiadades del seu lloc de treball, persones que han desistit per trobar-se a l'atur buscant feina durant un llarg temps i al no tenir èxit han perdut l'esperança, o persones que han decidit emigrar a altres països en busca de noves oportunitats.

4.1.1.1 Població activa ocupada.

El gràfic 12 ens mostra l'evolució que han viscut alguns països Europeus sobre la seva població activa ocupada, des del 2007 fins el 2018. Així doncs, aquí es relaciona el nombre de persones ocupades respecte al conjunt de la població activa.

Taula 12: Taxa d'ocupació d'alguns països europeus.

Font: Eurostat.

Aquest gràfic està representat amb línies, on les seves variables són alguns països europeus, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical exposa el percentatge de les persones ocupades de cada país, d'entre 15 i 64 anys, l'escala

utilitzada va de 45 a 80%. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que surt representada l'evolució d'aquesta part de la població.

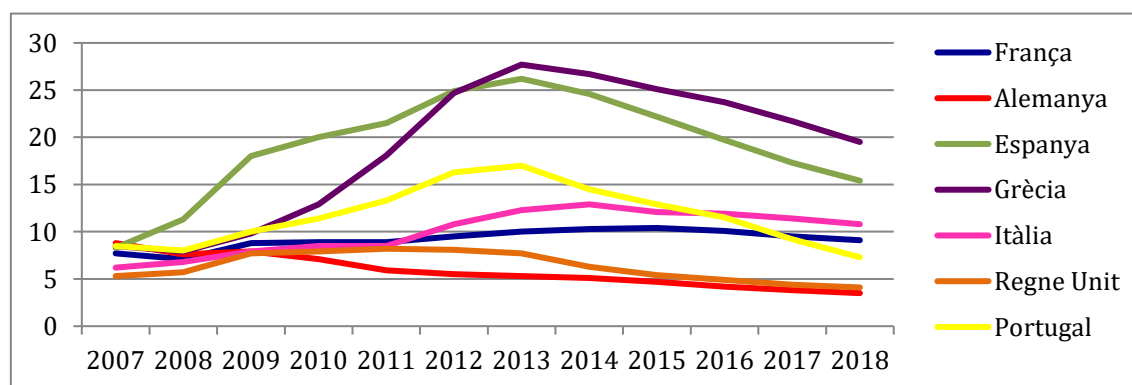
Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el blau representa Regne Unit, el vermell Portugal, el verd Itàlia, el lila Grècia, el rosa Espanya, el taronja França i el groc Alemanya.

Per tant, es pot observar que la taxa d'ocupació només es progressiva per Alemanya, passant d'uns 69% a un 76% aproximadament des de l'esclat de la crisi fins l'actualitat. França, ha viscut una evolució constant, movent-se entre un 64 i un 65%. Per altre banda, la resta de països representats van viure un decreixement més o menys significatiu de la població ocupada, des del 2011 fins el 2015. Grècia, va ser el més perjudicat ja que va disminuir un 14% aproximadament. Espanya, també va viure una forta baixada d'un 11%. Tot i així, a partir del 2015 tots els països obtenen un creixement més o menys significatiu de la taxa de la seva població ocupada.

4.1.1.2 Població activa parada.

El gràfic 13 en mostra l'evolució que han viscut alguns països Europeus sobre la seva població activa parada, des del 2007 fins el 2018. Així doncs, aquí es relaciona el nombre de persones parades respecte al conjunt de la població activa.

Taula 13: Taxa d'atur d'alguns països europeus.

Font: Eurostat.

En primer lloc, aquest gràfic està representat amb línies, on les seves variables són alguns països europeus, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical exposa el percentatge de les persones parades de cada país, d'entre 15 i 64 anys, l'escala utilitzada va de 0 a 30%. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que surt representada l'evolució d'aquesta part de la població.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el blau representa França, el vermell Alemanya, el verd Espanya, el lila Grècia, el rosa Itàlia, el taronja Regne Unit i el groc Portugal.

En segon lloc, es pot veure com Grècia i Espanya tenen una taxa d'atur molt per sobre de la resta i la seva línia fa clarament una forma piramidal. El primer país, té un creixement aproximadament del 21% des de l'esclat de la crisi fins el 2013. Mentre que el segon, aconsegueix un creixement aproximadament del 18%. Els dos països aconsegueixen millorar la seva situació a partir del 2014, tot i així en cap moment arriben a trobar-se en el mateix punt o en una situació millor que anteriorment.

Per altre banda, Regne Unit també viu una evolució piramidal però molt més petita. De fet, actualment ha aconseguit posicionar-se en una situació millor de la que estava abans de l'esclat de la crisi, per sota del 5% igual que Alemanya, la qual a viscut durant tot el procés un petit decreixement.

Portugal, també ha tingut una evolució piramidal forta i ha aconseguit actualment obtenir una taxa d'atur més baixa que el 2007, la qual tenia una taxa del 9% i actualment del 7% aproximadament.

La resta de països de la gràfica, també han viscut una evolució piramidal, no tant gran com Espanya i Grècia però la recuperació tampoc ha sigut espectacular, és a dir, no es troben amb una taxa d'atur inferior de la que tenien anteriorment a la crisi.

En conclusió, podem dir que les dos gràfiques anteriors; taxa d'atur i taxa d'ocupació, es veuen realment afectades amb l'arribada de la crisi. Tot i així, actualment hi han alguns països Europeus que ja n'han sortit o n'estan apunt, però també altres com Espanya o Grècia, els quals encara tenen un llarg camí.

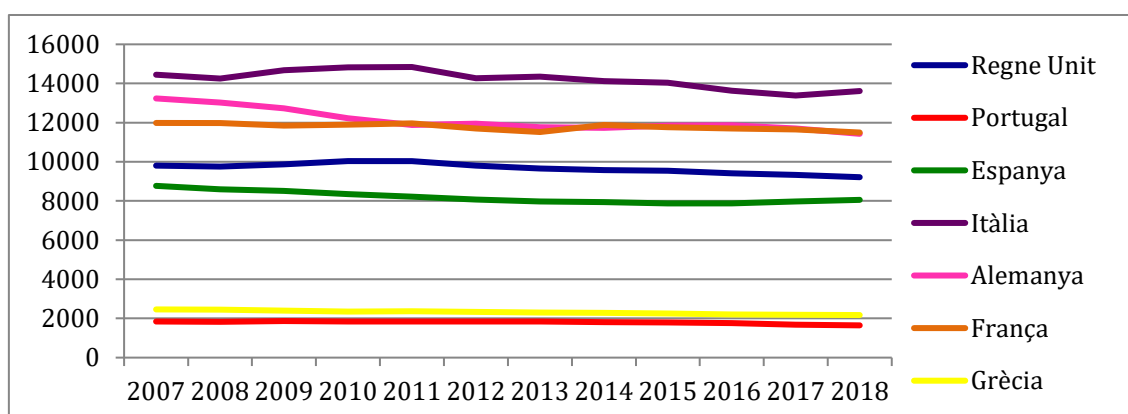
Així doncs, s'observa com la taxa d'atur i la d'ocupació, canvien a mesura que anem passant per les diferents etapes de la crisi.

4.1.2 Població inactiva.

La població inactiva, és aquella que no exerceix cap tipus d'activitat econòmica remunerada, ja sigui perquè no pot o perquè no vol fer-ho. De manera que relaciona el nombre de persones inactives amb el total de la població.

El gràfic 14, representa l'evolució que han viscut alguns països Europeus sobre la seva població inactiva, des del 2007 fins el 2018.

Taula 14: Població inactiva d'alguns països europeus.

Font: Eurostat.

En primer lloc, aquest gràfic està representat amb línies, on les seves variables són alguns països europeus, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical exposa el percentatge de les persones inactives de cada país d'entre 15 i 64 anys en milers, l'escala utilitzada va de 0 a 16000 persones. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que surt representada l'evolució d'aquesta part de la població.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el blau representa Regne Unit, el vermell Portugal, el verd Espanya, el lila Itàlia, el rosa Alemanya, el taronja França i el groc Grècia.

Per tant, si s'analitza el gràfic es pot veure com Grècia i Portugal tenen una línia continua i baixa respecte a la resta. D'igual manera passava amb la població activa. Aquesta forta diferencia de quantitat d'habitants, podria ser provocada per la densitat de població amb edat de treballar, tal i com s'ha dit anteriorment.

França i Regne Unit, també viuen una evolució constant, tot i així el nombre d'habitants és major. Encara que els últims anys els dos països veuen baixar la població inactiva del seu país, no a grans quantitats però és observable.

Per altre banda, Alemanya és el país que viu una major disminució de la seva població inactiva a mesura que van passant els anys, és més a partir de l'esclat de la crisi aquesta corba comença a disminuir, passant d'uns 13500 habitants el 2007 a uns 11900 el 2018 aproximadament. Podria ser causat per els mecanismes polítics de dur a terme la situació econòmica del país, ja que si augmenta la població activa, la gent no es veu tant afectada.

Espanya també viu un decreixement de la població inactiva d'aproximadament uns 1000 habitants al llarg de tots els anys senyalats a la gràfica.

Finalment, Itàlia viu un augment de la seva població inactiva durant l'arribada de la crisi, però a partir del 2012 aquesta línia creixent comença a decaure, disminuint aquest grup uns 1100 habitants aproximadament.

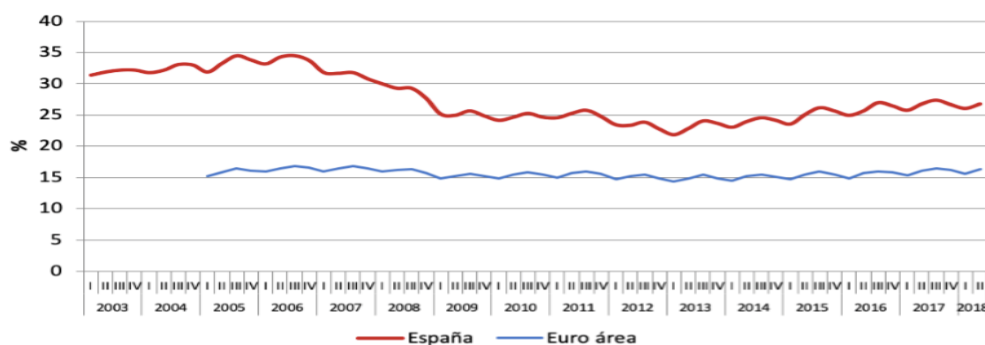
Normalment, la població inactiva augmenta per la periòdica dificultat que tenen certs individus en trobar feina durant cert temps. Provocant desànim durant bastant de temps.

4.1.3 Taxa de temporalitat.

La taxa de temporalitat “mesura la proporció de contractes temporals sobre el total de contractes d'un país”¹⁰. Així doncs, que un país tingui una taxa de temporalitat elevada no significa que el transcurs de les activitats laborals siguin curtes, sinó que existeixen grans quantitats de contractes temporals respecte al total de contractes.

El gràfic 15, representa l'evolució que han viscut algunes de les zones d'Euro, respecte a la temporalitat laboral, des del 2003 fins al 2018.

Figura 15: Taxa de temporalitat entre Espanya i algunes zones d'Euro.

Font: Enquesta de Població Activa (EPA). Institut Nacional d'Estadística (INE).

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

Per començar, aquest és un gràfic amb línies, on l'eix vertical representa el percentatge de temporalitat que té Espanya o l'àrea Euro, l'escala va d'un 0 a un 40%. L'eix horitzontal, exposa els anys tractats per realitzar aquesta evolució gràfica. I les variables utilitzades per representar el gràfic són; Espanya amb una línia vermella i l'àrea Euro amb una línia blava.

Per tant, es pot observar com Espanya té un decreixement de la taxa de temporalitat. Podríem dir que arrel de la crisi, els llocs de treball disminueixen i es fa fora a molta gent. Aquells que tenen contractes temporals, acostumen a ser els primers acomiadats, ja que suposen un menor cost per l'empresa. Així doncs, el país passa d'una taxa de

¹⁰ Generalitat de Catalunya (2011). Sistema d'Indicadors. Taxa de temporalitat. Recuperat de https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_observatori_catala_de_la_joventut/documents/arxiu/estadistiques/sistema_indicadors/Treball/Indicadors2011/3.7.FT.pdf.

temporalitat del 35% abans de la crisi a un 23% aproximadament els anys posteriors a la mateixa, és a dir, la disminució d'aquesta línia s'efectua fins el 2012.

Més endavant, el 2014, i torna haver un petit augment d'aquesta taxa d'un simple 5%.

Pel que fa la mitjana de l'àrea Euro, l'ús de la temporalitat és sempre constant, és a dir, no es produeixen fortes variacions. La seva línia, en tot moment es localitza entre un 15 i 17% aproximadament.

Veien la gràfica, podem dir que la temporalitat a Espanya sempre s'ha empleat, pel fet de genera menys costos. En canvi, no és fins el 2005, uns anys abans de l'esclat de la crisi, quan es comença a registrar l'ús d'aquestes condicions temporals en altres àrees Euro.

Per concloure, podem destacar que els economistes J. Ignacio Conde-Ruiz i Manu García en "*Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión*", indiquen que la temporalitat acostuma a genera un fort benefici a l'empresa però sobretot a l'empresari. Encara que al mateix temps genera una situació d'inestabilitat laboral als treballadors.

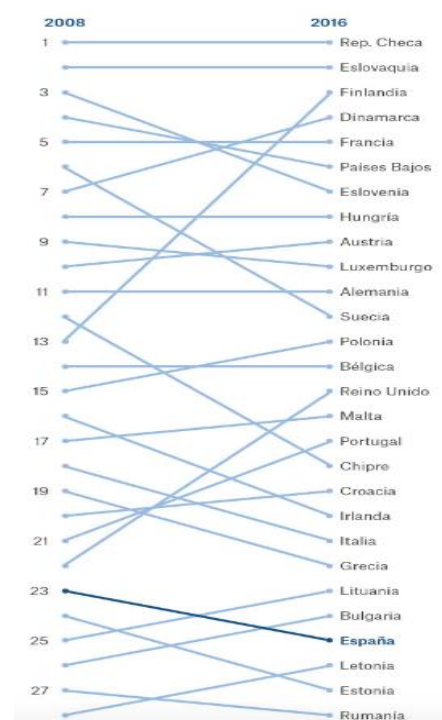
4.2 Situació econòmica.

Segons l'anàlisi realitzat per l'entitat bancaria "La caixa", exposa que a partir de les dades econòmiques que es reflecteixen a Eurostat. El benestar econòmic i material de les famílies Europees no han rebut en cap moment la importància necessària, i això ha provocat que ha dia d'avui encara hi hagin algunes diferències entre els Estats Membre. Des del 2004, es pot disposar de fonts d'informació verídiques respecte a les diferents riqueses Europees, degut a la implementació de "*l'Enquesta Europea de Renta y Condiciones de Vida*". Aquesta, ens mostra diversos rankings econòmics dels països Europeus en els últims temps.

En primer lloc, tenim el Ranking de la vulnerabilitat econòmica segons els països Europeus. En ell, es veu l'evolució que ha viscut cada país segons la posició en que es trobava el 2008 i en la que es va trobar el 2016.

Figura 16: Ranking de la vulnerabilitat econòmica dels països Europeus.¹¹

Espanya, és localitza en el Ranking de països amb la vulnerabilitat econòmica més baixa, són pocs els països

¹¹ Font: Eurostat.

que es troben per sota. És més, augmenta la seva vulnerabilitat i baixa posicions a mesura que va passant el temps.

En general, els països del nord i centre d'Europa tenen més riquesa i la vulnerabilitat econòmica no s'acostuma a densificar tant com al sud. Tot i així, sempre hi ha excepcions.

En conclusió Espanya té una posició desfavorable dins del context Europeu sobre la vulnerabilitat econòmica. Aquesta situació no es dona només per la crisi, sinó que ja ve implementada per la situació desfavorable que vivia el país abans del 2008. El mateix li passa a països com Grècia, Irlanda, Itàlia i Xipre.

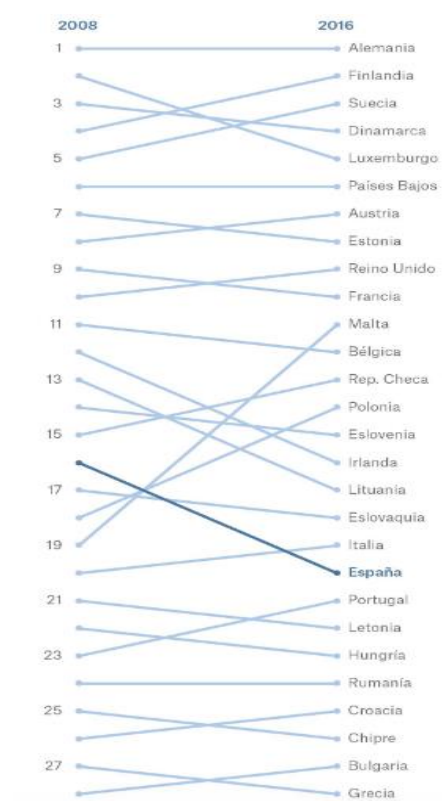
Per altre banda, també ens trobem el Ranking dels països Europeus amb més dificultats per arribar a final de mes, és a dir, aquells que no tenen una bona situació econòmica.

Figura 17: Ranking sobre el sistema de benestar dels països Europeus.¹²

En primer lloc, aclarir que aquest és un dels indicadors més representatius per aconseguir un equilibri econòmic-financer.

Aquest distintiu en la majoria de països de la Unió Europea ha empitjorat des de l'esclat de la crisi fins a l'actualitat.

Els països que ocupen les primeres posicions en el Ranking sobre el sistema de benestar són; Alemanya, Dinamarca, Finlàndia i Suècia, tots del centre i nord d'Europa. Pel que fa Espanya, un cop més aconsegueix desmarcar-se, localitzant-se al fons de la taula, concretament a la setzena posició el 2008 i empitjorant a la vintena el 2016. Degut a l'augment que viu el país respecte a la dificultat econòmica dels individus. El mateix passa amb Grècia, Xipre, Letònia, Hongria, Irlanda i Lituània.

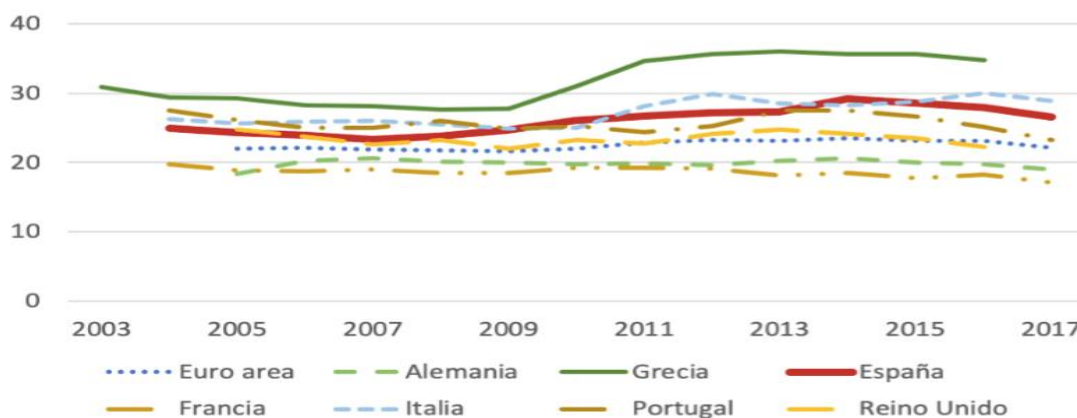
4.2.1 Risc de pobresa.

La població en risc de pobresa relativa, “és el percentatge de persones que viuen en llars on la renda total anual equivalent està per sota del límit de pobresa.”¹³

¹² Font: Eurostat.

El gràfic 18, representa l'evolució que han viscut alguns dels països Europeus respecte el percentatge de pobres o exclusió social, des del 2003 fins el 2017.

Figura 18: Percentatge de persones amb risc de pobresa o exclusió social.

Font: Eurostat.

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

En primer lloc, aquest gràfic està representat amb línies, on les seves variables són alguns països europeus, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical exposa el percentatge de les amb risc de pobresa o exclusió social de cada país, l'escala utilitzada va de 0 a 40%. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que surt representada l'evolució d'aquesta part de la població.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el blau amb puntets representa l'Euro àrea, el verd a ratlles Alemanya, el verd més fosc Grècia, el vermell Espanya, el marro més clar França, el blau a ratlles Itàlia, el marro més fosc Portugal i el groc Regne Unit.

Per tant, a primer cop de vista, podem veure com el país que lidera aquesta situació en tot el gràfic és Grècia, amb un creixement considerat el 2008-2009 (esclat de la crisi) d'un 28 a un 35%. Per altre banda, França és el país amb menys percentatge de pobresa o exclusió social, el qual té una línia bastant constant durant tot el període, rosant el 20% en tot moment.

Pel que fa Espanya, té una línia constant amb un petit creixement l'any 2013, el qual arriba a tenir un 30%. Tot i així, l'any 2007 aquesta línia decau mínimament.

Per tant, els països sud Europeus (Grècia, Itàlia, Espanya, Portugal) es troben liderant la gràfica degut a les dificultats econòmiques i al seu estancament financer. Per altre banda, els països del nord d'Europa (Regne Unit, Alemanya, França, Euro zona) tenen

¹³ Expansión/Datosmacro.com (2018). Riesgo de pobreza. Recuperat de <https://datosmacro.expansion.com/demografia/riesgo-pobreza>.

un risc de pobresa menor. Aquest fet, pot ser provocat per la inestabilitat del mercat laboral que viuen els països del primer grup, així com la falta de serietat i bones decisions pel país en el que estan.

4.2.2 PIB.

El Producte Interior Brut, “és un indicador econòmic que reflexa el valor monetari de tots els béns i serveis finals produïts per un país o regió en 1 any. S'utilitza per mesurar la riquesa d'un país.”¹⁴

Ara bé, per mesurar el benestar d'un país s'ha de tindre en compte el nombre d'habitants del mateix. I per tant, comparar el PIB per Càpita de diversos països per tal de poder jutjar la potència econòmica de cadascun, tenint en compte que com més alt sigui més riquesa té el propi país.

S'entén que el PIB per càpita o ingrés per càpita, és un indicador econòmic que mesura la relació existent entre el nivell de renda d'un país i la seva població. Per calcular-lo es divideix el PIB (Producte Interior Brut) d'un territori entre el nombre d'habitants del mateix.

El gràfic 18, representa la comparativa del PIB per càpita dels països Europeus entre el 2008 i el 2018. I el mapa 19, representa com es troba actualment cada país respecta a la recuperació del seu PIB.

Figura 18: PIB per càpita de diversos països Europeus.

Font: Eurostat.

Per començar, aquest és un gràfic de barres, on l'eix vertical representa la quantitat monetària per habitant del PIB per capità que tenen diversos països Europeus, l'escala va d'un 0 a un 250€. L'eix horitzontal, exposa els països Europeus analitzats. I les

¹⁴ Economipedia. Producte Interior Brut (PIB). Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/producto-interior-bruto-pib.html>.

variables utilitzades per representar el gràfic són els anys, tenint el 2008 amb una ratlleta blava i el 2018 amb barres roses.

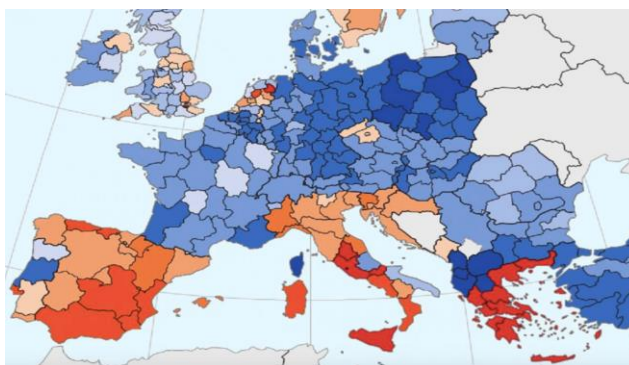
El primer que s'observa en el gràfic, és com Luxemburg aconsegueix desmarcar-se positivament de la resta de països tant el 2008 amb 260€ per persona com el 2018 amb un 250€ per persona aproximadament. Seguidament, es troba Irlanda amb una quantitat de 140€ per habitant el 2008, i uns 190€ per habitant el 2018, com es pot observar té un creixement important. La resta de països es troben entre uns 50 i uns 135€ per persona respecte el PIB durant els 10 anys.

Pel que fa Espanya, a l'inici de la crisi, tenia plasmada una quantitat de 105€ per persona i actualment 95€ per persona, així doncs, encara no ha aconseguit recuperar la seva posició anterior.

Es pot observar, que la majoria de països encara no han pogut recuperar el seu anterior PIB per càpita, degut a l'afectació de la crisi.

L'impacte més fort l'ha patit Grècia, ja que el seu PIB ha disminuït aproximadament uns 25€ per persona.

Figura 19: Recuperació del PIB per càpita dels països Europeus.

Font: Eurostat.

Tal i com s'ha dit en tot moment, la crisi del 2008 va afectar de diferent manera a cada país, sobretot perquè algun d'ells van poder recuperar-se en pràcticament 2 anys i d'altres en van tardar de 6 a 9. De fet, les diferències entre el nord i sud d'Europa queden reflectides en el mapa de la figura 19. Aquest, mostra el temps que ha tardat cada regió Europea en recuperar el PIB per càpita que tenia abans de la crisi.

Els països de color blau fosc són els primers en recuperar-se de la crisi, ho fan entre el 2009 i el 2010. Per altre banda, els del color vermell encara no han aconseguit igualar els anteriors nivells. A més, segons la intensitat del color que té cada regió es pot veure si es troba en millor o pitjor situació.

Per tant, si observem el mapa, la majoria dels països nòrdics estan de color blau, és a dir, s'han arribat a recuperar. En canvi, altres països com, Espanya, alguna zona de Portugal, Itàlia, Grècia, Croàcia i algun altre es troben en el pitjor dels casos, és a dir, a dia d'avui encara lluiten per poder aconseguir igualar la situació en la que es trobaven abans de la crisi.

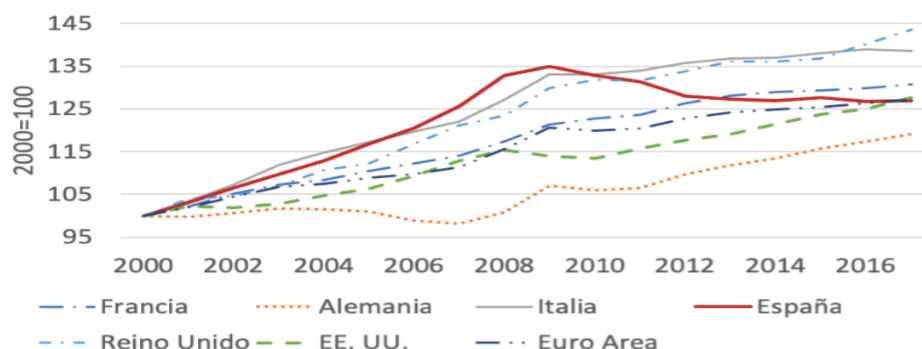
I un cop més, la manera de gestionar i realitzar el funcionament del país, influeix molt en els resultats finals que s'han obtingut durant la post crisi i en com es troba actualment cadascun d'ells.

4.2.3 Costos Laborals Unitaris

El cost laboral unitari, “indica el que costa donar feina a un treballador en funció de la productivitat de l'empresa. És a dir, son els costos salarials necessaris per a produir cada unitat.”¹⁵

El gràfic 20, representa l'evolució que han viscut alguns dels països respecte els costos laborals unitaris des del 2000 fins el 2016.

Figura 20: Costos Laborals Unitaris de varis països.

Font: Eurostat.

Extret de Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión.

En primer lloc, aquest gràfic està representat línies, on les seves variables són alguns països, els quals estan representats segons un color. L'eix vertical exposa el cost monetari que suposa donar feina a un treballador, des de 95 a 145€, ara bé s'ha de tenir en compte que esta representat en forma d'escala, és a dir, per cada 100€ exposats a la gràfica en realitat en són 2000€. Mentre que l'eix horitzontal exposa els anys en que ha evolucionat aquest cost.

¹⁵ Economipedia. Cost laboral unitari (CLU). Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/coste-laboral-unitario-clu.html>.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons un color, en aquest cas; el blau ratlla punt ratlla més fosc representa França, el taronja en puntets Alemanya, el gris Itàlia, el vermell Espanya, el blau ratlla punt ratlla més clar Regne Unit, el verd ratllat EEUU, el blau ratlla punt punt és l'Euro àrea.

De manera que s'observa com la majoria de països viuen un creixement del seu cost laboral unitari.

Durant l'època de crisi el país amb el cost laboral més alt era Espanya, el qual va arribar a tenir un màxim de 135 (2.700€). Però durant el període post crisi aquesta línia creixent disminueix, passant a formar una piràmide del cost laboral unitari Espanyol on el 2016 passa a tenir uns 127 (2540€).

Seguidament es troba Itàlia i el Regne Unit amb un creixement progressiu del seu cost laboral unitari nacional. Amb l'esclat de la crisi els dos es troben amb un cost d'entre 125 i 135 (2500-2700€). Finalment, els anys post crisi aquest creixement continua arribant a localitzar el seu cost entre el 135 i el 145 (2700-2900€).

Per altre banda, Alemanya es troba en la contrapart d'aquest gràfic, és a dir, és el que té en tot moment el cost laboral unitari més baix. Encara que obté un creixement progressiu en tot moment. Inicialment, té un cost unitari inferior al 105 (2100€), amb l'esclat de la crisi es localitza una mica per sobre, i finalment, en el període post crisi arriba a obtenir entre 115 i 125 (2300-2700€).

Després, tenim països com; EEUU, altres països de la zona euro i França els quals en tot el gràfic tenen un creixement però sempre més equilibrat i menys significatiu.

Podríem considerar, que un dels motius per els quals es veu aquesta diferencia de costos laborals unitaris entre països és la política laboral nacional que té cadascun. Tal i com s'observa Itàlia i Espanya tenen una historia i forma d'organitzar o dur a terme decisions molt semblants, que per exemple d'Alemanya i els EEUU, que per un altre costat, són els països amb un cost laboral unitari més baix.

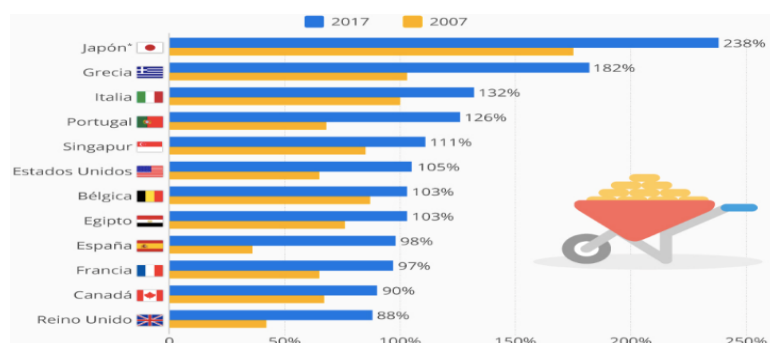
4.2.4 Deute Públic.

El deute públic, "s'entén com l'endeutament que té l'estat d'un país enfront d'un altre. És a dir, és la forma d'obtenir recursos financers per l'estat o qualsevol poder públic. Normalment, no acostuma a ser per falta de diners sinó per resoldre problemes nacionals."¹⁶

¹⁶ Economipedia. Deute Públic. Recuperat de <https://economipedia.com/definiciones/deficit-publico.html>.

El gràfic 21, mostra el deute públic total amb percentatge del producte brut intern d'alguns països, durant el 2007 y 2017.

Figura 21: Deute públic total del producte brut intern de varis països.

Font: Fondo Monetario Internacional.

Per començar, aquest és un gràfic de barres, on l'eix vertical exposa els països Europeus analitzats. Mentre que l'eix horitzontal, representa el percentatge de deute públic que tenen diversos països, l'escala va d'un 0 a un 250%. I les variables utilitzades per representar el gràfic són els anys, tenint el 2007 amb groc i el 2017 amb blau.

Una de les principals causes de la crisi monetària en la zona euro y altres països es que pràcticament tots ells en algun moment han violat les normes que s'han autoimposat.

Tal i com es pot veure, Japó és el país que més endeutament públic té en relació amb el seu PIB, tant abans de la crisi com actualment, a més el seu deute ha crescut amb més del 50%.

S'acostuma assumir que els països que tenen més problemes econòmics són els que arrosseguen deutes públics més grans. Però de fet, alguna de les economies més importants i avançades són les que més diners deuen amb relació al PIB. Aquest és el cas de Japó tal i com s'ha comentat, EEUU, Canadà i Singapur.

Per altre banda, es troben molts dels països Europeus localitzats al sud del continent, entre ells Espanya, Portugal, Itàlia i Grècia. Els quals han augmentat el seu deute en casi o més d'un 50% del PIB. També es troben països com França o el Regne Unit, que tot i ocupar els últims llocs a la taula gràfica, formen part dels països amb més endeutament, segurament això es deu a una mala gestió històrica de l'economia i finançament global del país, que a dia d'avui encara no s'ha pogut arreglar.

4.5 Resolució

En primer lloc, la repercussió de la Gran Recessió en els diferents països Europeus ha tingut un fort impacte dificultat a alguns refinançar el seu deute públic. Les causes de la crisi eren diferents segons el país. Tot i així, molts d'ells tenien el deute per la

repercussió de la bombolla Immobiliària, que va produir una debilitat econòmica durant uns anys.

Més endavant, a conseqüència de l'augment del deute públic, es va crear el *Fons Europeu d'Estabilitat Financera* per poder establir l'equilibri econòmic entre països, de tota manera, l'impacte entre ells no va ser el mateix i les mesures de finançament tampoc. Més tard, es va haver de crear *el pacte de l'Euro* que responia als problemes de fons i als desequilibris econòmics de la major part dels països de la UE. Aquest pacte, establia una sèrie de reformes polítiques dirigides a millorar la solidesa fiscal i la competitivitat entre els seus membres

En segon lloc, hem de saber diferenciar els països Europeus segons el seu impacte o afectació, ja que no tots van tenir la mateixa repercussió. Així doncs, podem separar aquests països en dos grups; els que actualment es troben millor que el 2007, (*Irlanda, Alemanya, França i Regne Unit*) i els que actualment es troben en pitjor situació que el 2007, (*Grècia, Portugal, Itàlia i Espanya*).

Les diferències entre aquests dos grups són realment abismals. Els primers representen el ressorgiment del país un cop han superat la crisi, mentre que els segons un estancament progressiu d'ells mateixos tant econòmicament com políticament.

Espanya i Portugal es troben principalment en aquestes circumstàncies per una situació de decaiguda per la gran depressió.

El cas Espanyol, és clarament pel crèdit financer extern que necessitaven per millorar la seva productivitat econòmica. Es podria dir que l'endeutament d'aquest país produirà un seguit de problemes futurs i probablement la recaiguda d'una nova crisi financera. Per altre banda, Grècia es troba igual o pitjor degut a un conflicte bèl·lic. Està bastant lluny de poder sortir d'aquest bucle econòmic i financer negatiu.

Finalment, Itàlia i Portugal es troben en dificultats per poder tirar endavant la situació econòmica del país, el pitjor de tot és que mai van tenir un boom econòmic amb l'entrada de l'euro.

En conclusió, Europa té una sèrie de països molt diversos, els quals mouen la seva política laboral diferent. La qualitat de les seves accions els porta establir-se en un punt o en un altre de la situació d'esplendor. El problema és que cap dels països pot canviar la seva manera d'actuar perquè tots tenen uns ideals marcats. Si és cert, que en general tots els països del surt Europeu tenen unes condicions més nefastes i una situació més complicada en proporció amb els del nord d'Europa.

5. LA GRAN RECESSIÓ

Al llarg d'aquest punt, s'analitzen les causes que va ocasionar, la crisi al mercat laboral Espanyol i l'impacte que va generar en ell. Seguidament, les mesures que es van implementar per intentar millorar la situació que estava vivint el país, tot i que els resultats no fossin els esperats.

Aquest punt, esta relacionat amb *l'annex 8.5*, en el qual s'exposen les accions que van originar l'esclat de la Gran Recessió als Estats Units i com va arribar afectar a Espanya.

5.1 Mercat laboral Espanyol durant la Gran Recessió.

L'arribada de la Gran Recessió a les zones Europees, va suposar una forta afectació als mercats laborals.

Un dels països més afectats va ser Espanya, degut a les situacions que vivia el mercat de treball els anys anteriors a la crisi. És a dir, encara que l'economia del país aparentes estar en un estat favorable els anys anteriors a l'esclat de la crisi, en quan el seu mercat, continuava tenint una sèrie de rigideses i deutes acumulats que es van veure fortament agreujats i augmentats amb l'arribada de la Gran Recessió.

De manera que abans de la crisi, el mercat laboral espanyol venia arrestant diversos desequilibris tal i com s'ha comentat amb anterioritat. Tot i així, en aquella època es va produir un camuflatge d'aquestes deficiències, degut a l'important creixement econòmic que es va produir. Amb ell, apareix l'augment d'ocupació progressiu.

No obstant, durant el període d'esplendor el país decideix evitar l'adopció de noves mesures legislatives (les que vindrien a ser les reformes de 2012) que creuen necessàries per tal de poder corregir les seves mancances. Així doncs, quan sorgeix la bombolla Immobiliària comencen a produir-se les primeres conseqüències de la crisi financera internacional, i amb ella, resorgeixen totes aquelles deficiències i mancances que estava arrossegant Espanya des d'anys enrere.

El problema va ser que aquestes van anar augmentant a mesura que la crisi s'anava agreujant.

Algunes de les característiques a destacar que va empitjorar la situació del mercat laboral, és la normativa empleada, la desmesurada temporalitat contractual, l'elevada desocupació juvenil, la flexibilitat laboral que generava el mercat per la realització de canvis d'activitat, la desigualtat contractual entre indefinits i temporals així com l'ús dual dels dos contractes.

Aquestes desigualtats entre contractes, es veien reflectides en les elevades indemnitzacions que s'atribuïen als treballadors indefinits en el cas de produir-se un acomiadament. La rigidesa laboral en el salari, és un dels altres factors que influeix en la destrucció progressiva del mercat laboral, ja que els convenis col·lectius sectorials i la “*ultra activitat*”¹⁷ dificultaven la reducció dels salaris. Això provocava que l'ajustament laboral es realitzés per reducció de treballadors i no per disminucions salarials, és a dir, s'acomiadava a aquells treballadors menys costosos (temporals) en compte de la reducció salarial.

Per tant, cal remarcar que el factor o la característica més rellevant en quan al empitjorament del mercat ve denominat per la figura dels temporals. Degut a que la legislació espanyola permetia una gran quantitat de treballadors amb temporalitat, els quals mancaven de protecció.

Un altre dels problemes que pateix el mercat espanyol és l'existència de l'assegurança pública de desocupació i del Salari Mínim Interprofessional (SMI), ja que són aspectes que desanimen als individus parats a seguir buscant feina, perquè saben que sense treballar acabaran aconseguint uns ingressos mínims.

Aquestes circumstàncies que es generen en el mercat laboral Espanyol no són utilitzades o efectuades d'igual manera en altres països de la Unió Europea, com és el cas d'Alemanya o Suècia. Així doncs, es pot observar com la diferencia de polítiques, idees i diplomàcia de cada país serveixen per ajudar-nos a visualitzar quins mecanismes utilitza cadascun d'ells per prendre decisions, de manera que les qüestions anteriors en són un clar exemple.

Per altre banda, amb l'inici de la gran recessió espanya es situa com un dels països on s'efectuen més acomiadaments massius, pel simple fet de no necessitar efectuar cap indemnització als seus treballadors temporals i per tant, fer-los fora no suposava cap cost a l'empresa.

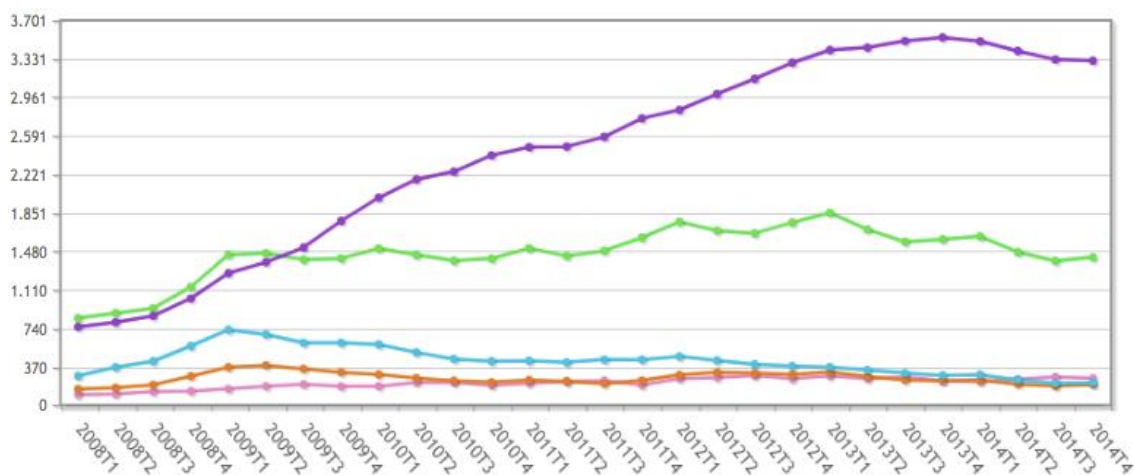
No obstant, a mesura que avançava la crisi moltes empreses decideixen tancar ja que no podien afrontar les despeses que suposava l'acomiadament de quasi bé tota la plantilla.

Això va suposar que més gent de la que es calculava es quedés sense feina, generant així desmesurada destrucció de l'ocupació. Tal i com es pot observar en el gràfic

¹⁷ **Ultraactivitat:** És la continuació de l'aplicació dels Convenis Col·lectius, una vegada s'hagi completat la mateixa.

22 sobre els espanyols aturats per sector econòmic, durant els anys posteriors a l'esclat de la crisi, és a dir, del 2008 al 2014.

Figura 22: Població Espanyola Aturada per sector econòmic.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

En primer lloc, aquesta representació gràfica mostra l'evolució de la població espanyola aturada durant els anys posteriors a la crisi segons el sector econòmic en el que es trobaven anteriorment. Està representat amb línies, on les seves variables són els sectors econòmics, els quals estan representats segons el color. L'eix vertical mostra o representa el nombre d'espanyols aturats en milers de persones, d'entre 0 a 3.700 , mentre que l'eix horitzontal exposa els anys per trimestres en que surt representada l'evolució d'aquest col·lectiu.

Tal i com s'ha comentat, les variables exposades estan plasmades segons el color; el morat representa els aturats que busquen feina per primera vegada o han deixat la seva última feina fa més d'un any, el verd el sector econòmic de serveis, el blau el sector econòmic de la construcció, el taronja el sector econòmic industrial i el rosa el sector econòmic agrícola.

De manera que si ens posem a analitzar el gràfic, podem veure a Espanya aquesta situació de desocupació excessiva i de mancances progressives del mercat de treball no afectava a tots els sectors per igual, els més influïts van ser el de serveis, el de construcció i tots aquells que necessitessin mà d'obra poc qualificada. Tot i així, el col·lectiu amb més diferència era aquell que estava buscant feina per primera vegada o que feia un any que havien deixat la última.

Durant l'últim trimestre del 2008 i el primer del 2009 és quan s'observa un augment sobtat d'aturats en tots els sectors, ocasionat per l'esclat de la crisi. Per altre costat, si deixem de banda els aturats que ja existien amb anterioritat, és a dir, la variable morada,

la majoria de sectors disminueixen la gent aturada a partir del 2010. En canvi, el sector de la construcció no aconsegueix el pic més alt d'aturats fins el primer trimestre del 2013, amb 1.857,3 mil persones.

Per tant, es pot afirmar que la crisi va afectar principalment a la classe obrera del sector constructiu, degut a la bombolla Immobiliària, la qual va ocasionar parar les seves tasques d'igual manera que el sector bancari (serveis) però en menys mesura.

5.2 La Reforma Laboral Espanyola després de la crisi.

A partir de la crisi iniciada el 2007, sorgeix un període de Reformes Laborals. Aquestes, estan enfocades a millorar la situació del mercat laboral des de l'inici de la Gran Resecció. Així doncs, el seu objectiu és aconseguir millorar l'economia del país.

L'economista José Ignacio Pérez Infante, en el seu estudi sobre de *“l'impacte econòmic dins de les reformes laborals en les crisi econòmica”*¹⁸ estableix que les reformes produïdes durant el període post-crisi s'estableixen per algun dels diferents organismes següents: Banc d'Espanya, Banc Central Europeu, Fons Monetari Internacional, OCDE (Organització de Cooperació i el Desenvolupament Econòmic), Comissió Europea i algun govern Europeu.

En l'evolució de les reformes laborals més importants durant la post-crisi, es localitzen diverses lleis, les quals van canviant o modificant-se progressivament.

LLEI LABORAL	CONTINGUT	MODIFICACIÓ
Real Decret (lleí 27/2009) del 6 de Març.	Mesures urgents pel manteniment, així com promoure l'ocupació i la prestació per desocupació.	Real Decret (lleí 27/2009) ¹⁹ del 30 de Desembre.
Real Decret (lleí 10/2010) del 16 de Juny.	Mesures urgents de la reforma laboral del mercat de treball.	Real Decret (lleí 35/2010) ²⁰ del 17 de Setembre.

¹⁸ Ekonomiaz: Revista Vasca de Economia. Les reformes laborals amb la crisi econòmica: el seu impacte econòmic. José Ignacio Pérez Infante. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5124136>.

¹⁹ Boletín Oficial del Estado (BOE), 2009. Mesures urgents pel manteniment, el format d'ocupació i la protecció de les persones aturades.

²⁰ Boletín Oficial del Estado (BOE), 2010. Mesures urgents per la reforma del mercat de treball.

Real Decret (llei 7/2011) ²¹ del 10 de Juny.	Mesures urgents de la reforma de negociació col·lectiva.	-
Real Decret (llei 10/2011) ²² del 26 d'Agost.	Apareix temporalment la prohibició d'encadenaments de contractes temporals.	-
Real Decret (llei 3/2012) ²³ del 6 de Juliol.	Afecta a tot el sector públic. Es va establir per produir competitivitat en l'economia Espanyola. A trets generals, engloba temes de contractació, acomiadament, modificació de condicions laborals i negociació col·lectiva.	Al llarg del temps, aquesta llei ha patit diverses modificacions.

En el període més recent de la post-crisi, apareix la reforma laboral més important, comentada de forma general en la taula anterior, la del 2012 “*Mesures urgents per la reforma del mercat laboral*”. En ella, es realitzen un seguit de canvis laborals, els quals s'exposaran a continuació respecte la llei esmentada. En gran mesura aquestes modificacions afavoreixen a l'empresa, tot i així, no totes les variacions els afavoreixen a ells.

1. Un dels aspectes que introdueix és la modificació de la indemnització per acomiadament improcedent. En ell, es redueix de 45 a 33 dies per any treballat, amb un màxim de 24 mensualitats en lloc de 42. Cal remarcar que aquesta nova

²¹ Boletín Oficial del Estado (BOE), 2011. Mesures urgents per la reforma de la negociació col·lectiva.

²² Boletín Oficial del Estado (BOE), 2011. Mesures urgents per la promoció d'ocupació dels joves, el foment de l'estabilitat en l'ocupació i el manteniment del programa de requalificació professional de les persones que esgotin la seva protecció per desocupació.

²³ Boletín Oficial del Estado (BOE), 2012. Mesures urgents per la reforma del mercat laboral.

mesura anava dirigida per aquells nous contractes que s'establissin una vegada implementada la norma, és a dir, els contractes imposats amb anterioritat seguirien amb el mecanisme anterior.

2. S'amplien les causes del acomiadament objectiu, és a dir, l'empresa podrà realitzar acomiadaments per causes econòmiques, organitzatives, tècniques o de producció. Mantenint la mateixa indemnització anterior "*20 dies per any treballat, amb un màxim de 12 mensualitats*". Però amb aquesta nova normativa, les causes econòmiques es matisen, passen a ser més estrictes, és a dir, la disminució d'ingressos durant tres semestres consecutius serà un motiu per produir un acomiadament objectiu.
3. S'insereix un nou contracte indefinit pels autònoms i les Pymes de menys de 50 treballadors, el qual inclou una deducció de 3000 euros per la contractació d'un primer treballador menor de 30 anys. Aquest nou contracte, a l'ocupador li suposava deduir el 50% de la prestació que rebia el seu empleat durant un any. Mentre que l'aturat podria compatibilitzar voluntàriament el seu sou amb el 25% de la prestació que acabés rebent.
4. També s'intenta reorientar les bonificacions a la contractació. És a dir, promou la contractació indefinida dels joves menors de 30 anys, per tal d'obtenir una bonificació progressiva de fins a 3600€ durant 3 anys. D'igual manera que pels aturats de llarga durada (*12 mesos dels 18 mesos anteriors a la contractació*) majors de 45 anys on la compensació serà de fins a 4500€ i s'augmentarà quan es tracti d'una dona, sempre i quan sigui contractada en un sector on hi hagi poca representació.
5. Tanmateix, la reforma imposa la possibilitat de crear un contracte per la formació i l'aprenentatge fins que es redueixi la taxa d'atur un 15%. Aquesta modificació es va realitzar per intentar reduir la gran desocupació juvenil i evitar que els joves abandonessin els seus estudis.
6. Per altre banda, es prohibeixen els encadenaments de contractes temporals que superin els 24 mesos.
7. Es crea un compte de formació de 20 hores anuals, pagada per la pròpia empresa, per tots els treballadors amb més d'un any d'antiguitat. La qual, està vinculada al lloc de treball.
8. A més, la reforma estableix l'obligació de fer un pla de recol·locació externa durant 6 mesos per aquelles empreses que acomiadin a més de 100 treballadors.

9. Descarta la necessitat d'una autorització prèvia de l'administració pels ERE's.
10. Així doncs, també s'implanten millores en les ETT (Empreses de Treball Temporal). Les quals, a partir de la reforma laboral de 2012 se'ls i permetrà actuar com agències de col·locació.
11. S'estableix una major col·laboració amb les Mútues de Treball, per tal d'avaluar més detalladament les incapacitats temporals dels treballadors.
12. S'imposen mesures sobre l'absentisme laboral.
13. A partir de la reforma laboral de 2012 els convenis d'empresa passen a tenir prioritat, independentment del que s'hagi pactat en els convenis de nivell superior. Aquesta modificació, s'estableix amb la finalitat de que les empreses recorrin a l'acomiadament com a última opció, a més de poder establir flexibilitat interna. A part, aquelles empreses amb certes dificultats podran separar-se del conveni associat.
14. Seguidament, una de les modificacions més importants que va establir aquesta llei va ser la limitació de l'ultraactivitat, és a dir, es va fixar una pròrroga a aquells convenis ja vençuts. Aquesta, era d'un any des de que les parts denunciessin la finalització del mateix. A més, es va establir que aquells convenis prorrogats automàticament des d'abans de la Reforma Laboral, tindrien com a data límit del seu ús, el 8 de juliol del 2013, un any més tard de la publicació d'aquesta nova reforma. Aquesta, es va veure reflectida en l'article 86.3 del Estatut dels Treballadors, senyalant l'ús limitat de la pròrroga, a menys que es produeixi un nou acord o es dicti laude arbitral.

Per altre banda, la sentència del Tribunal Suprem nº5504/2014 del 22 de Desembre del 2014 va aclarir, que una vegada finalitzi la vigència del ús del conveni, es poden produir dos alternatives:
 - Els treballadors passessin administrar-se dels mínims que les lleis establien, afectant les seves condicions.
 - Aquells treballadors que haguessin sigut contractats durant la vigència del conveni, una vegada finalitzes, se'ls seguiria aplicant les condicions laborals establertes en el propi Conveni. Passant a formar part del contracte, aquelles condicions laborals fomentades en un inici.
15. S'incorpora un Pla Especial de la Inspecció de Treball, amb la finalitat de combatre el frau i l'economia submergida.

16. Altrament, els directius d'empreses del sector públic que cessin en el seu càrrec només tindrà dret a una indemnització de 7 dies per any treballat amb un límit màxim de 6 mensualitats. Ara bé, aquells que tinguin una relació prèvia amb l'Administració, no tindran dret a indemnització, ja que poden tornar a la seva activitat habitual prèvia.

17. Els directius d'entitats financeres que hagin sigut apartats del seu càrrec per un expedient disciplinari no tindran dret a rebre indemnització.

Per finalitzar, cal senyalar que tal i com s'ha plasmat en la taula anterior, aquesta llei ha patit diverses modificacions des de la seva implementació.

Els mecanismes emprats en ella, tenen com a finalitat eliminar i crear ocupació. Actualment, aquestes reformes estan plenes de problemes i limitacions. Encara que es podria donar el cas, de no haver transcorregut el temps suficient des de la seva aprovació, ja que es requereix un període de conciliació i maduració per tal de saber si realment és rentable, degut a que aquestes reformes acostumen a tenir un ritme progressiu. Tot i així, de moment es pot afirmar que no s'estaria complint el seu objectiu principal, la creació d'ocupació.

6. CONCLUSIONS.

D'entrada, és important fer una breu recessió de la situació analitzada i col·locar-se abans de l'esclat de la crisi de 2008. Així doncs, veiem l'explicació exposada durant el treball, Espanya es trobava en un moment d'expansió econòmica igual que molts països. Aquest fet, li va suposar acumular importants desequilibris estructurals com; rigidesa en el mercat, sobreendeutament, creixement econòmic excessiu en sectors de baixa productivitat i un elevat dèficit públic.

No obstant, amb l'arribada de la Gran Recessió molts països es veuen afectats, ja que es produeix un fort impacte negatiu a l'economia i al mercat laboral. Pel que Espanya respecte, es produeix un fort increment de les taxes d'atur així com de la població inactiva, augmenta la dificultat de finançar l'activitat empresarial i la despesa pública. Davant d'aquesta situació, el país va implementar noves mesures legislatives, realitzant reformes estructurals tan en l'àmbit laboral com en el financer.

Tot i el comentat amb anterioritat, podem destacar la temporalitat com una de les principals conseqüències que ha deixat la crisi en l'àmbit laboral a Espanya, així com la taxa d'activitat, d'ocupació i d'atur, les quals han anat variant durant les diverses etapes que ha tingut aquesta crisi.

Segons els aspectes analitzats en el treball, s'ha de remarcar que el mercat laboral necessita un canvi, com també una renovació constant, la qual s'ha de produir d'una o altre manera segons el país.

Espanya és un dels països més afectats per la crisi del 2008, ja que després d'estudiar diversos aspectes econòmics-laborals, en el període post-crisi els resultats extrets han estat negatius. Aquesta lentitud en la sortida de la crisi han provocat una mala imatge del país a ulls de tercers, degut als resultats que les modificacions legislatives laboral han suposat, perquè actualment encara ens trobem arrastrant alguna de les conseqüències que va generar la mateixa.

Tal i com s'ha comentat anteriorment, el país és un dels elements més diferenciats en quan al mercat de treball establert, ja que les costums, polítiques, mecanismes d'emprar les normes, valors, entre d'altres són diferents segons la zona en la que et trobes. I això s'ha vist reflectit en les diferències que ha causat l'impacte de la crisi entre els països del nord (Alemanya, Suècia, Dinamarca) i del sud (Espanya, Portugal, Itàlia, Grècia). Alguns dels punts més destacables són les taxes d'ocupació, d'aturats, de temporalitat, el PIB i la formació les quals no són les mateixes en una zona que en l'altre, diguem que les condicions nòrdiques sempre han estat més favorables.

Cal especificar que aquestes diferències no s'han produït a partir de la Gran Recessió, sinó que anteriorment ja existien i amb l'esclat de la crisi han acabat incrementant.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.

- AIREF “Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal” (2018). *Evaluación del gasto público*. Estudio del programa de políticas activas de empleo (PAE). [Consulta: 31 de Gener del 2020].
- Alvaro Molina (2016). Estados Unidos y Europa: Dos formas de entender la crisis. POLIKRACIA. <<https://polikracia.com/estados-unidos-y-europa-dos-formas-de-entender-la-crisis/>> [Consulta: 20 de Març del 2020].
- Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal (AIREF). <<https://www.airef.es/es/>>[Consulta: 25 de Març del 2020].
- BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO (BOE). <<https://www.boe.es/buscar/boe.php>> [Consulta: 17 de Febrer del 2020].
- COMISIÓN EUROPEA. <https://ec.europa.eu/info/index_es> [Consultat: 25 de Març del 2020].
- CONDE-RUIZ, J. IGNACIO y GARCÍA, MANU (2019/06). *Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión*. Estudis sobre l’economia Espanyola. [Consulta: 4 de Desembre del 2019].
- CONSTITUCIÓ ESPANYOLA. <<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>> [Consulta: 20 de Febrer del 2020].
- ECONOMIA.GENCAT.CAT. Departament de la Vicepresidència i d’Economia i Hisenda. <[Economia.gencat.cat](http://economia.gencat.cat)> [Consulta: 30 de Gener del 2020].
- ECONOMÍASIMPLE.NET. < <https://www.economiasimple.net/noticias>> [Consulta: 30 de gener del 2020].
- ECONOMIPEDIA. Haciendo fácil la economía. <<https://economipedia.com/>> [consulta: 27 de Gener del 2020].
- ECONOMOÍAFINANZAS. < <https://www.economiafinanzas.com/>> [Consulta: 29 de Gener del 2020].
- ENCICLOPÈDIA JURÍDICA. <<http://www.encyclopedia-juridica.com/inicio-encyclopedia-diccionario-juridico.html>> [Consulta: 27 de Gener del 2020].
- ESPANYA. Llei 27/2009, de 20 de Desembre, mesures urgents pel manteniment, el format d'ocupació i la protecció de les persones aturades. BOE, 31 de Desembre del 2009, núm. 315, p.112018 a 112035.
- ESPANYA. Llei 35/2010, de 17 de Setembre, mesures urgents per la reforma del mercat de treball. BOE, 18 de Setembre de 2010, núm. 227, referencia: BOE-A-2010-14301.

- ESPANYA. Llei 7/2011, de 10 de Juny, mesures urgents per la reforma de la negociació col·lectiva. BOE, 11 de Juny del 2011, núm. 139, p.60070 a 60087.
- ESPANYA. Llei 10/2011, de 26 d'Agost, mesures urgents per la promoció d'ocupació dels joves, el foment de l'estabilitat en l'ocupació i el manteniment del programa de requalificació professional de les persones que esgotin la seva protecció per desocupació. BOE, 30 d'Agost del 2011, núm. 208, referencia: BOE-A-2011-14220.
- ESPANYA. Llei 3/2012, de 10 de Febrer, mesures urgents per la reforma del mercat laboral. BOE, 11 de Febrer de 2012, núm. 315, p.12483 a 12546.
- ESTATUT DELS TREBALLADORS. <<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-11430>> [Consulta: 20 de Febrer del 2020].
- EUROPEAN COMMISSION (2018). *Labour Market and Wage Developments in Europe*. [Consulta: 13 de Desembre del 2019].
- EUROSTAT. *Your key to European statistics*. <<https://ec.europa.eu/eurostat/home?>> [Consulta: 23 de Febrer del 2020].
- INSTITUT ESPANYOL D'ESTUDIS ESTRATÈGICS (IEEE). La Gran Recessió. Una mirada des de Europa. Anàlisi 2013. <<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/FMfcgxwHMGLSfbvjLkNlBkmzCMptsz?projector=1&messagePartId=0.1>> [Consulta: 10 de Març 2020].
- INSTITUT NACIONAL D'ESTADÍSTICA (INE). <<https://www.ine.es/>> [Consulta: 23 de Febrer 2020].
- J.IGNACIO CONDE-RUIZ. Investigación. <<https://jiconderuiz.wordpress.com/>> [Consulta: 30 de Març del 2020].
- MANUEL GARCIA SANTANA. Home. <<https://garciasantana.weebly.com/>> [Consulta: 30 de Març del 2020].
- ORGANITZACIÓ PER LA COOPERACIÓ I EL DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC (OCDE). <<https://www.oecd.org/acerca/>> [Consulta: 23 de Febrer del 2020].
- PÉREZ INFANTE, JOSÉ IGNACIO (2015). *Las reformas laborales en la crisis económica: su impacto económico*. <<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5124136>> [Consulta: 18 de Febrer del 2020].

- SEGURETAT SOCIAL. <<http://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Inicio>> [Consulta: 23 de Febrer del 2020].
- SERVICIO PÚBLICO DEL EMPLEO ESTATAL (SEPE). <<https://www.sepe.es/HomeSepe>> [Consulta: 10 de Febrer del 2020].
- SISTEMA NACIONAL EMPLEO. <<https://www.sistemanacionalempleo.es/>> [Consulta: 28 de Gener del 2020].
- STATISTA. Global nº1.Business Data Platform. <<https://www.statista.com/>> [Consultat: 28 de Febrerr del 2020].
- WORLD ECONOMIC FORUM. <<https://es.weforum.org/>> [Consultat: 29 de Gener del 2020].

8. ANNEXOS.

8.1 Glossari.

(Informació extreta de la pagina web ECONOMIPEDIA, per tal d'establir les següents definicions).

AIReF (Autoritats Independents de Responsabilitat Fiscal): És un organisme independent de control fiscal creat el 2013 pel govern Espanyol, incentivat per la Unió Europea. El seu objectiu és garantir el principi d'estabilitat pressupostària, així com la sostenibilitat financera del país. Glossari

Anàlisi bottom-up (de baix a dalt): És un mètode per detectar bones idees d'inversió, independentment de la situació econòmica general. El seu enfocament va del particular al general, fixant-se primer en les variables macroeconòmiques i més tard en les macroeconòmiques.

Anàlisi top-down (de dalt a baix): És el procés mitjançant el qual es soluciona un problema, dividint l'estratègia jeràrquicament, de manera similar a un organigrama empresarial.

Benestar econòmic: És aquella situació de riquesa derivada d'una relació directa entre les variables de producció, ocupació i distribució de la renda.

Bombolla Immobiliària: És la sobrevaloració dels actius immobiliaris respecte al valor fonamental estimat. Iniciada el 1999 fins l'actualitat, produïda per un període especulatiu u fomentada pels baixos tipus d'interès.

Coefficient de Gini: És una mesura econòmica que serveix per calcular la desigualtat d'ingressos que existeixen entre els ciutadans d'un territori, normalment de un país.

Competitivitat: És el conjunt d'institucions, polítiques i factors que determinen el nivell de productivitat d'un país.

Contracte indefinit: És un contracte de treball que es caracteritza principalment per la seva durada, que és il·limitada en el temps.

Contracte temporal o temporalitat: Aquesta especialitat neix Espanya l'any 1984 sense la necessitat d'una causa específica per imposar-lo. En un inici es va implementar per tal de fomentar el treball, ja que en aquell moment hi havia una gran desocupació. En el temps, aquest contracte va comportar que la taxa de desocupació cada vegada augmentés més, fins el punt de produir una desproporcionalitat temporal enorme durant l'inici de la crisi.

Conveni col·lectiu: És un acord escrit relatiu a les condicions de treball i d'ocupació, celebrat entre empresari o grup d'empresaris i treballadors o representants legals.

Cost: És el valor monetari que una empresa o país ha invertit per poder produir un producte o servei.

Cost laboral unitari (CLU): És una mesura que indica el que costa donar feina a un treballador en funció de la productivitat de l'empresa. És a dir, el que es desvia per la remuneració de la feina de l'assalariat que es contracta. Són els costos salarials necessaris per a produir cada unitat.

Crisi econòmica: És una degradació sobtada i brusca de l'activitat i de les perspectives econòmiques. Porta cap a un període de demora econòmic o, encara més greu a una recessió econòmica.

Depressió econòmica: És la fase del cicle econòmic en la qual es produeix un període de greu decreixement de l'activitat econòmica.

Desocupació oculta: Són els treballadors desanimats, els quals no busquen feina perquè pensen que no la trobaran i els treballadors que treballen menys del desitjat, denominats involuntaris.

Disfuncionalitat laboral: Són aquells aspectes laborals que no funcionen ni compleixen adequadament la seva finalitat, per alguna alteració física, química o conductual.

Desigualtat econòmica: És la situació en la que existeix una diferencia relacionada amb la renda, la riquesa o benestar econòmic entre diferents integrants de la població d'una zona geogràfica.

Dualitat laboral: Existència de dos fenòmens o caràcters diferents dins de l'àmbit de treball, com podrien ser les diferents condicions de treball que reben les persones amb diferent contracte.

Economia: És una ciència social que estudia la forma d'administrar els recursos disponibles per satisfer les necessitats humanes. A més, també estudia el comportament i les accions dels éssers humans.

Estratègia d'inversió: És el pla que guia totes les decisions que un trader (comercial) ha de prendre quan realitza una operació.

Flexibilitat laboral: Són un conjunt de mesures que afavoreixen els drets dels treballadors en matèria de contractes laborals i llibertat de contractació.

Globalització econòmica: Integració de les economies nacionals en l'economia internacional a través del comerç, la inversió estrangera directe, els fluxos de capital, la migració i la propagació de la tecnologia.

Incentiu: És un mecanisme que relaciona una recompensa o càstig a un determinat exercici o conducta.

Índex de competitivitat global: Serveix per mesurar l'habilitat que té cada país de proveir alts nivells de prosperitat als seus ciutadans.

Inflació: És un augment generalitzat en els preus dels béns i serveis de l'economia durant un període de temps.

Inputs: Són totes aquelles coses susceptibles de donar servei i pal·liar necessitats a l'ésser humà, és a dir, totes les matèries primeres que són objecte de produir nous elements o consumir-los.

Inserció laboral: Consisteix en oferir una petita ajuda en persones que estan en situació d'exclusió laboral i social, amb l'objectiu d'incorporar-se al mercat laboral.

Laude arbitral: És la decisió final en la que finalitza el judici arbitral. A menys que es produeixi una disposició o un acord en contra.

Mà d'obra: Són totes aquelles persones que realitzen alguna tasca en una empresa.

Negociació col·lectiva: És un procés per arribar a un acord, el qual una de les parts són els empresaris (o els seus representants legals) i l'altre els treballadors (o els seus representants legals).

OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic): És una organització internacional originada el 1948 per ajudar en l'administració del Pla Marshall. Esta formada pels països desenvolupats que accepten els principis de democràcia participativa i lliure mercat.

Ocupació: És la generació de valor a partir de l'activitat produïda per una persona. És a dir, el treballador contribueix amb el seu treball i coneixement a favor de l'empresari, a canvi d'una compensació econòmica denominada salari.

PAE (Polítiques Actives d'Ocupació): Són les intervencions de l'estat en el mercat laboral per ajudar als aturats a trobar feina, tot i així no busquen per si mateixes generar ocupació.

PIB (Producte Interior Brut): És un indicador econòmic que reflecteix el valor monetari de tots els béns i serveis finals produïts per un país o regió en un determinat període de temps, normalment un any. S'utilitza per mesurar la riquesa d'un país.

Pla d'inversió: És una llista detallada de tots els costos incorreguts en la fase d'inici d'un negoci i forma part de la planificació financera dins del pla econòmic-financer.

Població activa: És una magnitud econòmica que defineix el número de persones en edat de treballar d'un territori que compten amb un lloc de treball remunerat o que aspiren a accedir a algun, comptant les dues condicions en registres oficials d'ocupació.

Població aturada: Persones que estan en edat i disposició de treballar (actius) no realitzen una activitat laboral remunerada (ocupació) però busquen feina activament.

Polítiques econòmiques: Són les accions i decisions que prenen les autoritats de cada país dins del àmbit de l'economia. Es pretén controlar l'economia del país per tal de proporcionar estabilitat i creixement econòmic, establint directrius per el bon funcionament.

PPE (Polítiques Passives d'ocupació): Són aquelles mesures que busquen mantenir la renda dels aturats el temps que aquests no tenen una ocupació. Són per tant les prestacions que se'ls paguen als aturats, o les compensacions a aquelles persones que s'han prejubilat.

Polítiques socials: És una àrea de coneixement indiscriminada, que té per finalitat analitzar les transformacions de l'estat de benestar i les respostes socials a les necessitats, reptes i riscos socials.

Precarietat laboral: És una situació de la qual parteixen els treballadors, caracteritzada per inestabilitat en la contractació i la vulneració d'alguns drets laborals.

Productivitat: És una mesura econòmica que calcula quants béns i serveis s'han produït per cada factor utilitzat (treballador, capital, temps, cost..) durant un període determinat.

Recessió econòmica: És un decreixement de l'activitat econòmica durant un període de temps. Oficialment es considera que existeix recessió quan la taxa de variació anual del PIB és negativa durant dos trimestres consecutius.

Renta: Preu de les entrades (inputs), les quals tenen una quantitat fixa.

Salari nominal: És la suma de diners que rep un assalariat com a remuneració per treballar durant la jornada estipulada.

Salari real: És el salari nominal en relació amb els preus.

Sector privat: És el conjunt d'individus o organitzacions, on la seva titularitat no correspon a l'Estat.

Sector públic: És el conjunt d'institucions i organitzacions controlades directa o indirectament per l'estat.

Segmentació de mercat: És la divisió del mercat en grups uniformes més petits, on els seus membres comparteixen certes característiques i necessitats.

SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal): És un organisme autònom adscrit al Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, que juntament als Serveis Públics d'Ocupació de les Comunitats Autònomes forma el Sistema Nacional d'Ocupació. La seva activitat es centra en la creació, desenvolupament i seguiment de les polítiques d'ocupació, per tal de reforçar la coordinació entre tots els agents que intervenen en el mercat de treball.

SNE (Sistema Nacional d'Ocupació): És un conjunt de mesures, accions i estructures on la seva finalitat és promoure ocupació a Espanya.

Taxa d'activitat: És un índex que mesura el nivell d'ocupació d'un país. Es calcula com el quocient entre la població activa i la població en edat de treballar.

Taxa d'ocupació: És una ràtio utilitzada per calcular el percentatge de persones que es troben treballant, pel que fa al total de la població que està en edat de treballar o població activa, considerant que la població ocupada és aquella que tenint més de 16 anys es troba treballant per compte propi o aliè.

Taxa de desocupació: Serveix per mesurar el nivell de desocupació en relació amb la població activa.

Treball: Són les hores que dediquen les persones a la producció de béns i serveis.

Ultraactivitat: És la continuació de l'aplicació dels Convenis Col·lectius, una vegada s'hagi completat la mateixa.

8.2 José Ignacio Conde-Ruiz i Manu García

Aquets, són dos economistes que han treballat conjuntament en alguns dels estudis econòmics que han estat realitzant al llarg dels anys, com és el cas de l'estudi analitzat, el qual s'anomena “*Retos Laborales tras la Gran Recesión*”.

L'economista José Ignacio Conde-Ruiz, és conegut per les seves investigacions econòmiques sobre el sistema de pensions espanyol, la bretxa salarial, l'economia digital, l'economia de genera, l'economia política i l'economia del sector públic. Els seus articles han estat publicats en diverses revistes com són: *Review of Economic Studies*, *Journal of the European Economic Association*, *Journal of Public Economic Theory*, *The Economic Journal* i *Review of Economic Dynamics*.²⁴ A més, és editor del blog “*Nadaesgratis*” i autor del llibre “*¿Qué será de mi pension?*”. En quan als reptes laborals, ell és:

²⁴ José Ignacio Conde-Ruiz. Investigación.(jiconderuiz.wordpress.com)

- Professor Titular d'Anàlisi Econòmic a la Universitat Complutense de Madrid.
- Professor associat en ESADE (Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses).
- Sub-director de FEDEA (Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada).
- Doctor en Economia per la Universitat Carlos III de Madrid.
- Ha format part del Comitè d'Experts encarregat de desenvolupar el Factor de Sostenibilitat de les pensions l'any 2013.
- És membre del Fòrum Experts de l'Institut de Santa Lucía.
- Els anys 2008-2010 va ser anomenat el Director General de Política Econòmica de l'Oficina Econòmica del President del Govern, a part de Consultor Extern del Banc Mundial.
- També va realitzar investigacions a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat Pompeu Fabra i a la Università Bocconi de Milán.

Per altre banda, l'economista Manu García és conegut per les seves investigacions en macroeconomia tant a nivell de comerç, creixement com desenvolupament. Els seus articles han estat publicats en diverses revistes com són: *Journal of Financial Economics*, *Revista Econòmica Internacional*, *Vox*, *Revista de la Associació Econòmica Europea*, *American Economic Review*, *Revista d'Economia Monetària i Revista de la Associació Econòmica Espanyola*.²⁵ En quan als reptes laborals, ell és:

- Investigador Associat en CREI (Centre de Recerca en Economia Internacional).
- Professor Afiliat a Barcelona GSE (Graduate School of Economics).
- Professor assistent d'economia a la Universitat Pompeu Fabra.
- Afiliat d'Investigació CEPR (Center for Economic and Policy Research).

8.2.1 Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión

Els economistes J. Ignacio Conde-Ruiz i Manu García van realitzar un article sobre els reptes laborals pendents després de la Gran Recessió. En ell exposen la seva opinió respecte a la forta crisi internacional produïda el 2008. Argumentant que l'impacte de la mateixa no va afectar d'igual manera en tots els països, així com la forma de suavitzar-la o anar sortint d'ella a poc a poc.

Inicien argumentant els principals problemes que tenia el mercat Espanyol abans de la crisi. El més destacat és la seva dualitat, és dir, per una banda es troben els treballadors

²⁵ Manuel Garcia Santana. Home. Recuperat de <https://garciasantana.weebly.com/>.

amb contracte indefinit, els quals tenen tot tipus de drets laborals. I per altre banda, estan els treballadors amb contracte temporal, els quals tenen unes condicions laborals molt precàries. Un altre aspecte a destacar, és la forta inestabilitat dels sectors d'Inmobiliària i construcció del mercat laboral espanyol.

Per tant, es pot dir que el deteriorament d'alguns mercats (com el de la construcció) és el desencadenant dels posteriors problemes que generen la crisi. Aquest fet, genera que es produeixi rigidesa salarial, és a dir, que els convenis sectorials es trobessin per sobre dels d'empresa, i que s'implementi l'ús excessiu de la temporalitat. De manera que els economistes d'aquest estudi reflecteixen aquesta informació amb il·lustracions estadístiques.

Al final, argumenten que la situació que vivien els empresaris produïa precarietat laboral als treballadors, ja que les seves condicions no eren les millors, per exemple no rebien la formació que necessitaven per part de l'empresa. A més, el fet de contractar a personal no qualificat o format va comportar que molts joves deixessin el sistema educatiu. Aquesta circumstància, ajudava a generar unes condicions salarials no tant bones, així com uns costos laborals superiors als d'altres països europeus.

Finalment, cal fer un inici i remarcar que alguns d'aquests problemes actualment ja se'n solucionat però d'altres encara n'estan presents.

En segon lloc, es centren en l'impacte i els problemes que va ocasionar la crisi en el mercat laboral tot i la seva disfuncionalitat. Durant aquest període va anar augmentant la diferència d'inflació entre el nord i el sud de la Unió Europea. Per tant amb l'arribada de la crisi es paralitzen les activitats immobiliàries però tots els altres sectors econòmics també n'acaben sortint afectats. J. Ignacio Conde-Ruiz i Manu García amb l'entrada de la crisi del 2007/2008 realitzen una comparativa amb les dues últimes crisis espanyoles anteriors aquestes.

En efecte, amb l'avanç de la crisi s'ha aconseguit recuperar la situació d'algun sector i fins i tot arribar a localitzar-se en el mateix punt que estava anteriorment. Tot i així, alguns sectors com la construcció o la indústria actualment encara es troben en progrés per aconseguir la seva millora.

Per altre banda, el mercat dual espanyol genera que en èpoques de crisi econòmica la taxa d'acomiadaments s'ampliï, sobretot per la gent amb contracte temporal, a diferència d'altres països industrialitzats. A més, els economistes argumenten que durant la gran recessió aquest creixement va augmentar. Cal remarcar que l'evolució de la crisi i la pèrdua de llocs de treball (desocupació) ha generat que en l'actualitat la gent pugui

tornar a treballar però amb unes condicions més precàries. És a dir, en comptes de millorar l'estabilitat en el treball quan l'economia creix i les empreses s'enfronten a una major demanda de béns i serveix, els empresaris decideixen abusar de la rotació de treballadors. Augmentant la implementació del número d'altres i baixes a la seguretat social. Aquesta situació de precarietat avançada després de la crisi també ha generat un augment de la desigualtat de la renda entre diferents membres de la població, al mateix temps que augmenta el percentatge de persones en risc de pobresa.

Per últim, comenten les mesures implementades durant la crisi amb la finalitat de corregir-les. Així doncs, el 2012 es va realitzar una reforma laboral on el seu principal objectiu era aconseguir una major flexibilitat interna a l'empresa. I es va decidir donar preferència als convenis col·lectius d'empresa sobre els sectorials, aconseguint que les empreses tinguin una major flexibilitat interna i així evitar l'eliminació de feina. Imposant com a data límit 1 any en l'ampliació del conveni col·lectiu un cop finalitzat (ultra activitat), sempre i quan no s'arribi a un acord abans de la seva caducitat. A partir d'aquell moment, s'accepten com a procedents els acomiadaments per causes econòmiques i s'elimina la necessitat d'obtenir una autorització administrativa en el cas de realitzar un acomiadament col·lectiu. A més, s'introdueix un nou contracte indefinit per treballadors a temps complet en petites empreses, on el període de prova és d'un any. Aquest contracte té la finalitat de disminuir els costos lligats a l'acomiadament de contractes indefinits a part d'incentivar la moderació salarial.

J. Ignacio Conde-Ruiz i Manu García, comenten que arrel de la reforma de 2012 on es decideix donar preferència als convenis col·lectius d'empresa per sobre dels sectorials ha suposat un fort desequilibri entre les negociacions de treballadors i empresa. Ells comenten, que la millor opció seria limitar el poder que tenen les empreses respecte els canvis que poden produir sobre les condicions laborals.

Ara bé, per acabar, en aquest article els economistes exposen que per tal de trencar amb aquesta dualitat s'haurien d'eliminar tots els tipus de contracte, i crear-ne un que fos únic per tothom, respectant les següents característiques:

- Eliminar per complet tots els contractes temporals, fins i tot per una ETT.
- Implementar-la només als nous treballadors, és a dir, no eliminar la condició d'indefinit aquells que la tinguin.
- Mantenir el cost d'indemnització que paguen les empreses.
- Respectar el procés vigent per evitar problemes d'inconstitucionalitat, adaptant-se a la constitució i al codi laboral.

- Proporcionar la mateixa tutela judicial que tenen els contractes indefinits actualment.

8.3 La Comissió Europea

La Comissió Europea és l'òrgan legislatiu i executiu de la Unió Europea, i per tant, forma part d'una de les set institucions de la mateixa. Es va formar l'any 1958 a Brussel·les, està format per un comissari de cada estat membre (28 en total) i un president.

El president s'encarrega d'elaborar un pla de treball anual. Mentre que els comissaris de cada estat membre són els encarregats de prendre les decisions col·lectivament. Cal destacar que aquest òrgan no pot delegar ni rebre instruccions per cap estat membre en concret.

La funció principal de la Comissió Europea és promoure i defensar els interessos de la UE i els seus ciutadans. Per fer-ho ha de saber gestionar la Unió Europea (amb aspectes de política comercial i qüestions relacionades amb l'ajuda humanitària, així com negociar tractats Internacionals), proposant i comprovant el compliment de la legislació, gestionar les polítiques europees i assignar els fons de la UE (elaborant pressupostos, polítiques de costos i control del mateix).

i aplicar les polítiques i pressupost de la UE.

8.3.1 Labour Market and Wage Developments in Europe

En la revisió anual de 2018, la comissió europea realitza un informe sobre el mercat de treball i l'evolució salarial dins d'Europa. En ell, s'exposa la situació actual en què es troba el mercat laboral Europeu.

Aquest informe, indica que Europa cada vegada s'apropa més a la situació econòmica laboral que tenia abans de la crisi, de fet alguns països europeus a dia d'avui ja n'han sortit, algun d'ells com és el cas d'Alemanya actualment està en millors condicions de les que es trobava abans de l'esclat de la crisi. L'informe també indica les diferències produïdes entre els Estats Membres.

Per altre banda, en el text s'exposen les necessitats dels mercats laborals actuals i els problemes que ha suposat la crisi del 2008 en molts dels factors laborals, com per exemple el personal. Això, és degut a la falta d'habilitats que moltes persones tenen per la manca de formació que se'ls havia proporcionat en els períodes anteriors a la crisi i durant la mateixa. A més, cal remarcar que actualment el mercat és més estricte i rigorós al moment de contractar a nou personal.

Alguns dels temes a destacar és el fort augment que va tenir el PIB en comparació a la taxa de desocupació. Aquest creixement es va produir a causa de les millores cícliques. I encara que la taxa de desocupació o implementació de nous llocs de treball també va acompanyat del mateix, porta més temps poder arribar a recuperar-se totalment. L'informe remarca que a mesura que es va aconseguint aquesta recuperació, la demanda laboral anirà requerint alts nivells de producció. No obstant, la recuperació actual de la Unió Europea des de el seu inici va patir una baixa acumulació del capital relacionat amb el creixement dels llocs de treball, degut a la poca confiança dels inversors. Motiu per el qual es va implementar el Pla d'Inversió per Europa, que té com a finalitat prolongar el cicle de productivitat.

La crisi econòmica, també va afectar al creixement del salari nominal, disminuint-lo de manera considerable i actualment comporta una gran dificultat arribar als nivells anteriors, tot i així cada vegada se'n apropa més. Aquest dificultat va anar acompanyada de la baixa inflació, la baixa productivitat i la desocupació. De tota manera, la crisi no va afectar igual a tots els Estats Membres. Els països situats al centre i est de la Unió Europea l'impacte va ser menor, i per tant ha costat menys que el salari nominal augmentés considerablement en el període "post crisi". Finalment, cal remarcar que una de les majors dificultats va ser alinear la taxa de productivitat i salaris reals.

Actualment, no tots els Estats Membres de la Unió Europea han aconseguit recuperar-se de la crisi, és més, hi ha un fort desequilibri entre alguns d'ells on les diferències econòmiques són abismals, a més, d'altres aspectes que també es veuen afectats.

La comissió europea puntualitza, la importància del salari al alça però per aconseguir aquesta característica es necessita aconseguir un creixement de la productivitat tal i com ha anat passant en els últims anys, així com mercats eficients, força de treball o mà d'obra adaptable i qualificada, adopció innovadora i sobretot aconseguir diàleg social.

Més tard, es comencen a realitzar les primeres reformes laborals a diferents Estats Membres ajustant-se a les mesures que té cada mercat laboral, a l'educació i a l'àmbit social amb la finalitat d'adequar i fer més efectiva la seguretat social per tal de poder fomentar novament el treball. A més a més, es realitzen reformes dirigides a millorar la flexibilitat laboral, conciliar la vida laboral amb la vida familiar, implementar millores atípiques de cada feina i aconseguir establir un diàleg social molt més efectiu. Aquestes reformes tenien com a finalitat millorar la capacitat dels mercat laboral i ampliar la cobertura de prestacions per desocupació. Per altre banda, és possible que aquestes

reformes implementades en el període post crisi no comencin a donar resultats fins d'aquí un temps considerable, és a dir, en un futur més o menys pròxim.

8.4 Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF)

El 14 de novembre del 2013 es va crear l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal mitjançant la implementació d'una llei orgànica 6/2013 pel govern espanyol. Aquest organisme pertany a “*la Red d'Instituciones Fiscales Independents de la Unió Europea*”.

Aquest, és un organisme independent de control fiscal, que garanteix l'estabilitat pressupostaria (previst en l'article 135 de la Constitució Espanyola)²⁶, la sostenibilitat de les finances públiques, el creixement econòmic i el benestar de la societat del país.

AIReF estableix tres principis bàsics per tal de poder garantir tot lo comentat anteriorment, aquets són:

- Independència en les seves actuacions. És un principi clau, ja que sense aquesta condició no es podrà aconseguir els seus objectius. Cap dels membre del personal pot realitzar instruccions d'entitats públiques o privades.
- Transparència en el sentit de proporcionar tota aquella informació rellevant als ciutadans sobre estudis, informes i opinions.
- El lliurament de comptes davant de la Intervenció General de la Administració del Estat i el Tribunal de Comptes.

8.4.1 Estudio programa Políticas Activas de Empleo

En un inici aquest estudi realitza una valoració de la situació econòmica i financera Espanyola uns anys després de la crisi. AIReF (Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal) realitza un anàlisi de l'eficàcia produïda en diferents països de la Unió Europea sobre la implementació de les polítiques actives d'ocupació. Degut a la necessitat d'implementar les mateixes a l'estat Espanyol per tal de millorar la seva situació econòmica actual.

Al realitzar l'anàlisi general d'Espanya s'observa que la seva estructura sociodemogràfica és similar a la de molts països europeus, on hi ha escassa natalitat però un gran nombre de persones amb envelliment a punt de jubilar-se. Tot i tenir aquesta similitud Espanya es caracteritza per ser un dels països amb major taxa de desocupació, així com un dels països amb major població amb estudis universitaris,

²⁶ Boletín Oficial del Estado (BOE), 1978. Constitución Española. Título VII. Economía y Hacienda.

però la gestió d'aquesta situació és bastant més diferent. Per altre banda, s'ha de remarcar la gran quantitat de reformes laborals que s'han anat realitzant al país durant la post crisi, que tenien com a finalitat estimular el mercat laboral, reduint les taxes de desocupació i segmentació. De tota manera, les bases de la política laboral espanyola estan regulades fonamentalment per la llei d'ocupació, a part de l'article 35 de la CE, on s'estipula la lliure elecció de professió, i dels articles 40 i 41 del ET, els quals promouen una política orientada a la plena ocupació.

La majoria de regulacions normatives establertes a Espanya després de la crisi, no han generat l'impacte laboral favorable que tenien previs. De manera que, AIReF decideix realitzar un estudi de les polítiques actives d'ocupació eficients d'altres països europeus equiparables amb Espanya per tal de poder implementar-les amb èxit. Aquestes polítiques s'han anat efectuant des dels anys 80 en països desenvolupats però de manera diferent segons el país, ara bé sempre amb l'objectiu d'ajudar als demandants de feina a augmentar les seves possibilitats d'inserció en el mercat de treball a millorar les habilitats professionals i oferir a les empreses instruments per cobrir les necessitats de feina.

Per tal de saber l'eficàcia relativa a cada país s'ha de realitzar una comparativa entre les despeses d'aquestes polítiques actives d'ocupació i el PIB, en ell cal detallar el marc jurídic i el sistema d'agents en l'àmbit de treball, models estratègics, de gestió, activació, finançament i avaluació d'aquestes polítiques. Un fet molt important que es mostra durant l'anàlisi d'aquest estudi, són una sèrie de característiques que comparteixen tots els països eficients. Algunes d'elles son:

- La realització de diferents processos basats en la reforma, els quals es centren en l'estructura ocupacional nacional.
- Gran importància dels agents socials en la planificació d'estratègies. Aquesta planificació hauria de ser bottom-up, és a dir, ascendent. A més, de desenvolupar mecanismes d'interacció entre polítiques actives, passives i socials.
- El procés de demandats en tots els països és el mateix, ja que es basa en la segmentació del seu nivell d'ocupació.
- Dins del model de gestió es col·locaran els agents externs en l'execució, intermediació i formació.
- Elaboren i gestionen el pressupost anual de manera autònoma, amb l'autorització del SEPE. I els models d'avaluació es realitzen abans, durant i després del període implementat.

Pel que fa a Espanya, les polítiques actives d'ocupació, es centren en sis eixos; l'orientació, la formació, les oportunitats d'ocupació, la igualtat d'oportunitats per accedir a treballar, l'emprenedoria i millorar el marc institucional del SNE. Tot i així, el fet de dividir en tres els poders territorials (estat, comunitats autònomes i entitats locals), crea que el sistema d'informació dels serveis públics d'ocupació (SISPE) classifiqui els diferents serveis de les polítiques actives d'ocupació per tal de poder diferenciar els diferents punts forts i dèbils de cada localització. Aquesta separació es dur a terme de la següent manera: serveis d'informació i orientació, serveis d'orientació per l'autoocupació, serveis de formació, serveis que impliquen una contractació, altres serveis. Ara bé, per tal de poder aconseguir l'eficiència nacional és necessari que dins de les reformes legals es produeixi un vincle entre polítiques actives i passives, descentralitzant les competències i definint nous models de col·laboració públics i privats.

8.5 Origen de la Gran Recessió

En primer lloc, és important donar a conèixer que la crisi econòmica mundial iniciada el 2008, és coneguda com la Gran Resecció tal i com indiquen els economistes J. Ignacio Conde-Ruiz y Manu García en el seu estudi sobre l'economia Espanyola.

Segons l'Institut Espanyol d'Estudis Estratègics (ieee), el seu origen es localitza els Estats Units i és denominada com una crisi financera hipotecaria i de fortes caigudes en diversos mercats. Els primers impulsos d'aquesta crisi apareixen el 2007 amb el tancament de petits bancs d'inversió. Tot i així, no és fins el 15 de Setembre del 2008, quan el quart banc d'inversions més gran d'EEUU (*Lehman Brothers*) tanca, i amb ell s'acaba l'època dorada, iniciant així la Gran Resecció.

L'esclat de la crisi financera d'Estats Units va provocar una expansió de la mateixa a nivell mundial, arribant a desencadenar la pitjor crisi econòmica fins al moment.

Així doncs, per poder entendre el focus principal del tema cal anar al inici del problema. En ell, ens trobem que l'inici de tot va ser provocat per la gran quantitat de crèdits que la gent demanava als bancs, per tal de poder fer front a les seves hipoteques immobiliari. D'aquesta manera és com van començar a prendre forma els deutes globals amb la banca.

Aquesta situació, va sorgir del creixement progressiu que estava vivint l'economia mundial durant els anys anteriors a la crisi, l'època dorada. La qual va desencadenar la bombolla Immobiliària, degut a la gran quantitat habitatges que es van generar i ha la

falta d'habitants per ocupar-les. De manera que es va produir la baixada de preus del sector immobiliari i l'augment de les taxes de crèdit. Aquest fet, va genera que un gran nombre de persones s'endeutés fins el punt de no poder permetre pagar ni el seu propi deute, derivant aquesta situació a la pèrdua d'actius i ha la falta de liquidés als bancs.

Així doncs, amb l'arribada de la crisi, els preus de les matèries primes comencen a caure i amb ells els de la borsa. Provocant, l'enfonsament de l'economia mundial i amb ella la del sistema financer.

Més endavant, els governs van haver de prendre grans decisions per tal de recuperar el sector bancari, que consistia en comprar les accions dels bancs amb dificultats, eliminant els actius innecessaris o problemàtics. Segons l'anàlisi Europeu realitzat per l'Institut Espanyol d'Estudis Estratègics, indica que els resultats desastrosos d'aquest intent de recuperació de la situació financera van generar que la crisi seguís el seu camí. Generant insolvència economia bancaria, és a dir, insuficiència del capital bancari per afrontar les pròpies responsabilitats. I el creixement continu de la desocupació.

Els països de l'Eurozona van ser els més afectats d'aquella crisi, ja que tenien forts deutes públics per situacions històriques anteriors que en aquell moment els i era impossible pagar. Així doncs, per tal de millorar aquesta situació els països amb més dificultats de recuperació van decidir implementar programes de millora econòmica, és a dir, una nova política basada en la reducció de despeses públiques.

Aquest implementació es va realitzar per l'èxit que va genera la mateixa en EEUU, el problema sorgeix quan els mecanismes de funcionament d'alguns països com Espanya no son els mateixos que els utilitzats pel seu referent, en aquest cas EUA. I per tant, la implementació del seu programa no acaba funcionant com s'espera.

En el cas d'Espanya es va implementar el Pla Espanyol per a l'Estímul de l'Economia i l'Ocupació (PLAN E). Suposadament, era un programa per impulsar l'activitat econòmica del país i poder fer front a la crisi econòmica. Conseqüentment, la seva finalitat no va ser l'esperada ja que la situació econòmica no millorava.

Per finalitzar, segons les lectures *“Retos Laborales pendientes tras la Gran Recesión”* i *“Labour Market and Wage Developments in Europe”* una de les solucions més comentades per intentar evitar una situació similar, és poder eliminar o reduir les desigualtats globals entre habitants, aprendre de les anteriors situacions i aconseguir controlar la situació econòmica des de l'inici.